

Powszechny

Dziennik praw krajowych i rządowych

dla

kraju koronnego Galicyi i Lodomeryi z Księstwami
Oświęcimskim i Zatorskim, tudzież z Wielkim
Księstwem Krakowskim.

Część XXVIII.

Wydana i rozesłana dnia 30. Października 1852.

Allgemeines

Landes-Gezetz- und Regierungsblatt

für das

Kronland Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Aus-
schwiz und Zator und dem Großherzogthume Krakau.

XXVIII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 30. Oktober 1852.

Jahrgang 1852.

182.

**Traktat handlowy i żeglugowy między Austryją i Sardynią
z dnia 18. Października 1851,**

(Dziennik praw państwa, część XX., nr. 69, wydana dnia 27. Marca 1852),

podpisany przez obustronnych pełnomocników w Wiedniu na dniu 18. Października 1851, którego ratyfikacje także tam zamienione zostały na dniu 22. Lutego 1852.

My Franciszek Józef Pierwszy,
z Bożej łaski **Cesarz Austryjcki;**
Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi,
Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy
i t. d.; Arcyksiążę Austryi; Wielki Książę Toskany i Krakowa;
Książę Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karynty, Krainy i Buko-
winy; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książę
Górnego i Dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli;
Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążę-
cony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski,
Książę Trydentu i Bryksenu; Margrabia Górnej i Dolnej Luzacyi
i na Istrii; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnen-
berga i t. d.; Pan Tryjestu, Kattary i na Marchii Windyjskiej,
Wielki Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Czynimy niniejszem wiadomo wszem w obec i każdemu z osobna, komu na tem zależy:

Gdy na dniu 18. Października roku zeszłego przez Naszych Pełnomocników i przez Pełnomocnika Najjaśniejszego Króla Sardynii zawartą i podpisaną została we Wiedniu konwencyja co do stosunków handlowych i żeglugowych, od dawna już w Naszych państwach między poddanymi Naszymi kwitnących, treści następującej:

182.

Handels- und Schiffahrts-Vertrag zwischen Oesterreich und Sardinien vom 18. Oktober 1851,

(im Reichs-Gesetzblatte, XX. Stück, Nr. 69, ausgegeben am 27. März 1852).

Von den beiderseitigen Bevollmächtigten unterzeichnet zu Wien am 18. Oktober 1851 und die Ratifikationen ausgetauscht ebendasselbst am 22. Februar 1852.

Nos Franciscus Josephus Primus, divina favente clementia Austriae Imperator; Rex Hungariae, Bohemiae, Lombardiae et Venetiarum, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galiciae, Lodomeriae et Illiriae; Rex Hierosolymae etc.; Archidux Austriae; Magnus Dux Hetruriae et Cracoviae; Dux Lotharingiae, Salisburgi, Styriae, Carinthiae, Carnioliae et Bucovinae; Magnus Princeps Transilvaniae; Marchio Moraviae; Dux superioris et inferioris Silesiae, Mutinae, Parmae, Placentiae et Guastalae, Osvecinae et Zatoriae, Teschinae, Forojulii, Ragusae et Gaderae etc.; Comes Habsburgi, Tirolis, Kyburgi, Goritiae et Gradiscae; Princeps Tridenti et Brixinae etc.; Marchio superioris et inferioris Lusatiae et Iстриae; Comes Altae-Amisiae, Feldkirchiae, Brigantiae, Sonnenbergae etc.; Dominus Tergesti, Cattari, Marchiae Slavoniae etc. etc.

Notum testatumque omnibus et singulis, quorum interest, tenore praesentium facimus:

Postquam inter plenipotentiaros Nostros et eum, quem Regia Sardiniae Majestas ad id delegavit, sine componendarum commercii et navigationis rationum, quae inter utriusque Nostrum ditones et subditos ab antiquo feliciter vigent, die decima octava mensis Octobris anni elapsi conventio Viennae inita et signata fuit, tenoris sequentis:

Tekst pierwotny.

Sua Maestà l'Imperatore d'Austria e Sua Maestà il Re di Sardegna desiderando facilitare ed estendere in modo reciprocamente vantaggioso le relazioni commerciali e marittime esistenti fra i due paesi, mettendo le loro bandiere sul piede di una perfetta eguaglianza come pure i rispettivi sudditi sul piede della nazione la più favorita e riducendo scambievolmente le tasse doganali sopra un certo numero di prodotti naturali od altri, spediti o transitanti dall'uno nell'altro paese, hanno convenuto di aprire una negoziazione ed hanno a ciò nominato a loro Plenipotenziarii:

Sua Maestà l'Imperatore
d'Austria:

il Signor Felice Principe di Schwarzenberg, Cavaliere Gran croce degli ordini I. R. di Leopoldo e di Francesco Giuseppe, Cavaliere dell'ordine I. R. militare di Maria Teresa, Insignito delle Croci del merito dei servizi militari ecc. ecc., I. R. Ciambellano, Consigliere intimo attuale, Tenente Maresciallo, Proprietario del Reggimento Fanti N.º 21, Suo Ministro-Presidente e Ministro della Casa Imperiale e degli affari esteri, ed il Signor Andrea Cavaliere di Baumgartner, Cavaliere dell' I. R. ordine di Leopoldo ecc., Dottore in Filosofia, Presidente dell'Accademia Imperiale delle scienze in Vienna, I. R. Consigliere intimo attuale, Suo Ministro del Commercio, industria e pubbliche costruzioni;

Przekład.

Jego C. K. Apostolska Mość Najjaśniejszy Cesarz Austrii i Jego Król. Mość Najjaśniejszy Król Sardynii, chcąc ułatwić i rozciągnąć w sposób wzajemnie korzystny istniejące między oboma temi krajami stosunki i związki handlowe i żeglugowe przez postawienie tak bandery obustronnej na stopę zupełnej równości, jak poddanych obustronnych na stopę narodów, doznających korzyści przed wszystkimi innemi najcelniejszych, równie też przez znizenie wzajemnych opłat celnych przy pewnej liczbie produktów naturalnych lub innych, z jednego kraju do drugiego przeselanych lub przeprowadzanych, uchwalili rozpocząć traktaty i zamianowali w tym celu Pełnomocnikami Swymi, a to:

Jego C. K. Apostolska Mość Najjaśniejszy Cesarz Austrii:

pana Feliksa księcia Schwarzenberg, kawalera wielkiego krzyża c. k. orderu Leopolda i orderu Franciszka Józefa, kawalera c. k. wojskowego orderu Maryi Teresy, posiadacza krzyża zasług wojskowych i krzyża służbowego wojskowego i t. d. i t. d., szambelana, c. k. rzeczywistego radcę tajnego, feldmarszałka-porucznika, właściciela pułku piechoty 21, Swego Prezydenta Ministrów, Ministra Dworu cesarskiego i spraw zagranicznych; jakoteż p. Jędrzeja Baumgartnera, kawalera c. k. austryackiego orderu Leopolda i t. d., doktora filozofii, prezydenta cesarskiej akademii nauk we Wiedniu, c. k. rzeczywistego radcę tajnego, Swego Ministra handlu, przemysłu i budowli publicznych; a

Uebersetzung.

Seine Apostolische Majestät der Kaiser von Oesterreich und Seine Majestät der König von Sardinien, von dem Wunsche befehlet, die zwischen den zwei Ländern bestehenden Handels- und See-Verbindungen in wechselseitig vortheilhafter Weise zu erleichtern und auszudehnen, dadurch, daß Ihre Flaggen auf den Fuß einer vollständigen Gleichheit, wie auch die bezüglichen Unterthanen auf den Fuß der meistbegünstigten Nation gesetzt, und die Zollgebühren gegenseitig für eine gewisse Anzahl der von dem einen in das andere Land gesendeten oder durchgeführten Natural- oder sonstigen Erzeugnisse herabgesetzt werden, sind übereingekommen, eine Unterhandlung zu eröffnen und haben hiezu zu Ihren Bevollmächtigten ernannt:

Seine Apostolische Majestät der Kaiser von Oesterreich:

den Herrn Felix Fürsten von Schwarzenberg, Großkreuz des k. k. Leopold- und Franz Joseph-Ordens, Ritter des k. k. militärischen Marien-Teresien-Ordens, Besizer des Militär-Verdienst- und des Militär-Dienst-Kreuzes 2c. 2c., Kämmerer, k. k. wirklichen geheimen Rath, Feldmarschall-Lieutenant, Inhaber des Infanterie-Regimentes Nr. 21, Allerhöchstdessen Minister-Präsidenten, Minister des kaiserlichen Hauses und der auswärtigen Angelegenheiten; und den Herrn Andreas Ritter von Baumgartner, Ritter des k. k. österreichischen Leopold-Ordens 2c., Doktor der Philosophie, Präsidenten der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften in Wien, k. k. wirklichen geheimen Rath, Allerhöchstdessen Minister des Handels, der Gewerbe und der öffentlichen Bauten;

Sua Maestà il Re di Sardegna: | Jego Król. Mość Najjaśniejszy

Król Sardynii:

il Signor Adriano Thaon dei Conti di Revel, Commendatore del Suo Ordine dei Santi Maurizio e Lazzaro, GranCroce dell'Ordine di Cristo del Portogallo, Suo Inviato straordinario e Ministro Plenipotenziario presso Sua Maestà Imperiale e Reale Apostolica, i quali dopo avere scambiati i loro pieni poteri ed averli riconosciuti in buona e debita forma hanno convenuto gli articoli seguenti:

pana Hadryjana Thaon z domu hrabiów Revel, komandora orderu św. Maurycego i Łazarza, kawalera wielkiego krzyża portugalskiego orderu Chrystusa, Swego nadzwyczajnego Posła i pełnomocnego Ministra przy dworze Jego C. K. Apostolskiej Mości, którzy zakomunikowali sobie wzajemnie pełnomocnictwa swe, i uznawszy takowe za dobre i w formie należytej wystawione, ułożyli artykuły następujące:

Articolo 1.

Vi sarà reciproca libertà di commercio e di navigazione fra l'Impero d'Austria ed il Regno di Sardegna. I sudditi di ognuna delle alte Parti contraenti avranno reciprocamente la piena libertà di viaggiare, di risiedere, e di fare delle compre e delle vendite in tutta l'estensione del territorio dell'altra e godranno in affari di commercio e d'industria, sottoponendosi alle leggi ed ordinanze ivi vigenti, della stessa protezione e degli stessi diritti, privilegi, libertà, favori ed immunità di cui godono e godranno gli abitanti del paese; nè saranno i medesimi obbligati, sotto verun pretesto a pagare perciò altre o più elevate tasse od imposte, che quelle cui vanno od andranno soggetti i Nazionali.

Artykuł 1.

Między cesarstwem austryjackiem i królestwem sardyńskiem istnieć będzie obopólna swoboda handlu i żeglugi. Poddani każdego z obudwóch wysokich rządów kontraktujących doznawać mają wzajemnie zupełnej wolności podróżowania w całym państwie strony drugiej, przebywania tamże, zawierania kupna i sprzedaży, a w rzeczach handlowych i przemysłowych, ustawom i rozporządzeniom tamże istniejącym podlegając, używać mają tej samej opieki ustaw i tych samych praw, przywilejów, wolności, koncesyj i prerogatyw, których używają lub używać będą mieszkańcy kraju; za co takowi pod żadnym pretekstem nie będą winni opłacać innych albo wyższych taks i opłat nad te, którym podlegają lub podlegać będą sami narodowi.

Articolo 2.

I sudditi di ognuna delle alte Parti contraenti, i quali secondo le leggi dello

Artykuł 2.

Poddani każdego z obu wysokich państw kontraktujących, którzy według

Seine Majestät der König von Sardinien:

den Herrn Hadrian Thaon aus dem Hause der Grafen von Nevel, Kommandeur Allerhöchst dessen Ordens des heiligen Mauritius und Lazarus, Großkreuz des Christus-Ordens von Portugal, Allerhöchstdessen außerordentlichen Gesandten und bevollmächtigten Minister bei Seiner k. k. Apostolischen Majestät, welche, nachdem sie ihre Vollmachten ausgewechselt und dieselben in guter und gehöriger Form anerkannt haben, über folgende Artikel übereingekommen sind:

Artikel 1.

Zwischen dem Kaiserreiche Oesterreich und dem Königreiche Sardinien wird gegenseitige Handels- und Schifffahrtswfreiheit bestehen. Die Unterthanen jedes der beiden hohen kontrahirenden Theile werden gegenseitig die volle Freiheit haben, in der ganzen Ausdehnung des Gebietes des anderen Theiles zu reisen, sich aufzuhalten, Ein- und Verkäufe zu machen, und werden in Handels- und Industriegeschäften, in solange sie den dort bestehenden Gesetzen und Verordnungen Folge leisten, denselben Schutz und dieselben Rechte, Privilegien, Freiheiten, Begünstigungen und Immunitäten genießen, welche die Bewohner des Landes genießen oder genießen werden; auch sollen dieselben nicht verbunden werden, unter irgend einem Vorwande dieserwegen andere oder höhere Lizenzen oder Abgaben als jene zu zahlen, welchen die Nationalen unterzogen sind oder werden.

Artikel 2.

Die Unterthanen jedes der beiden hohen kontrahirenden Theile, welche laut den Gesetzen des Staates, dem sie angehören, nach Entrichtung der daselbst bestimmten Ab-

Stato cui appartengono, avendo pagato le imposte e tasse stabilitevi hanno in esso il diritto di frequentare le fiere ed i mercati, di fare delle compre pei bisogni della propria arte ed industria, e di girare nel paese per ricevervi delle commissioni portando o no seco delle mostre, godranno dello stesso diritto nel territorio dell'altra, senza pagare tasse od imposte per i loro esercizi, e senza essere sottoposti ad altre restrizioni che a quelle, cui andranno soggetti gli abitanti del paese abilitati agli esercizi medesimi, ben inteso però, che non sia loro concesso di portare seco delle merci destinate o atte alla vendita

Articolo 3.

I sudditi di ognuna delle alte Parti contraenti saranno nei paesi dell'altra esenti da qualunque servizio militare, sia per terra, sia per mare, sia nella milizia o nella guardia nazionale e non potranno essere assoggettati per le loro proprietà mobili od immobili ad altre incumbenze, restrizioni, tasse ed imposte che a quelle, cui saranno sottoposti i nazionali.

Saranno anche esenti da prestiti forzosi e da ogni contribuzione straordinaria, purchè non siano generali e stabiliti per legge.

Le loro abitazioni, i magazzini, e tutto ciò che ne fa parte e loro appartenente per oggetti di commercio o di residenza saranno rispettati e non saranno soggetti a visite o perquisizioni vesatorie; non potrà farsi alcun esame od ispezione

ustaw państwa do którego należą, opłaćwszy przeznaczone tamże opłaty i taksy, prawo mają odwiedzać jarmarki tegoż i targi, dla potrzeb profesyi własnej, kupna robić, albo po kraju z próbkami lub bez takowych chodzić i tamże komisya odbierać, używać będą tego samego prawa w terytoryjum strony drugiej, nie opłacając taks lub opłat za wykonywanie tych czynności swych, i nie ulegając innym ograniczeniom jak tym, którym mieszkańcy krajowi poddani są w tych samych czynnościach, przyczem atoliż dobrze na uwadze mieć należy, iż im nie będzie wolno prowadzić z sobą towary, któreby do przedaży albo były przeznaczone, albo sposobne.

Artykuł 3.

Poddani każdego z obu rządów kontraktujących wolni zostają w krajach drugiego od wszelkiej służby wojskowej tak morskiej jak lądowej, i nie powinni dla swej własności ruchomej lub nieruchomości podlegać innym obowiązkom, ograniczeniom, taksom i opłatom, jak tym tylko, którym krajowcy podlegają.

Uwolnieni też będą od pożyczek przymusowych i od wszelkiego nakładu nadzwyczajnego, jeżeli takowy nie jest powszechnie zaprowadzony i przez ustawę oznaczony.

Pomieszkania ich, magazyny i wszystko, co tylko stanowi części tychże, i odnośnie do handlu lub pomieszkania do nich należy, powinny być szanowane i wolne od wszelkiej rewizyi i przetrząsań weksatorycznych. Nie mają miejsca za-

gaben und Taxen das Recht haben, dessen Messen und Märkte zu besuchen, für die Bedürfnisse des eigenen Gewerbes Einkäufe zu machen, oder im Lande mit oder ohne Muster herumzuziehen, um daselbst Kommissionen zu erhalten, werden dasselbe Recht in dem Gebiete des anderen Theiles genießen, ohne für ihre Geschäftsausübung Taxen oder Abgaben zu zahlen, und ohne anderen Beschränkungen als denjenigen unterzogen zu werden, welche die zu denselben Geschäftsausübungen befugten Landesbewohner unterzogen werden, wohl verstanden jedoch, daß ihnen nicht erlaubt sei, mit sich Waaren herumzuführen, seien diese zum Verkaufe bestimmt oder nicht.

Artikel 3.

Die Unterthanen jedes der beiden hohen kontrahirenden Theile werden in den Ländern des anderen von jedem Militärdienste zu Wasser oder zu Lande, in der Armee oder Nationalgarde befreit seyn, und sollen nicht wegen ihres beweglichen oder unbeweglichen Eigenthumes anderen Obliegenheiten, Beschränkungen, Taxen und Abgaben als denjenigen unterzogen werden, welchen die Nationalen unterstehen.

Sie werden auch von Zwangsanleihen und von jeder außerordentlichen Auflage befreit seyn, soferne diese nicht allgemein eingeführt und durch das Gesetz bestimmt sind.

Ihre Wohnungen, Magazine und alles, was einen Theil derselben bildet, und in Bezug auf Handel oder zur Bewohnung dazu gehört, sollen respektirt und veratorischer Nachschau oder Durchsuchungen nicht unterzogen werden. Es soll keine willkürliche

arbitraria delle loro carte, libri e conti commerciali, nè potranno tali operazioni praticarsi altrimenti, che qualora ed in quanto ciò sia ammesso e regolato dalle leggi alle quali vanno soggetti i Nazionali.

Articolo 4.

I sudditi di ciascuna delle alte Parti contraenti potranno liberamente disporre per testamento, donazione, cambio, vendita od altrimenti di tutti i beni, che potessero acquistare e possedere legalmente nei paesi dell'altra, e quelli che li rappresentano secondo le leggi, quantunque sudditi dell'altra parte, potranno ereditare siffatte proprietà sia per testamento, sia ab intestato, e prenderne possesso secondo le leggi; essi potranno disporre, come meglio loro piacerà pagando soltanto le imposte, tasse od altri diritti, a cui in simile caso saranno pure soggetti gli abitanti del paese ove le dette proprietà esistono.

Nel caso di assenza degli eredi sarà seguita la stessa regola che in simile caso è prescritta riguardo alla proprietà degli indigeni, fino a tanto, che gli aventi diritto abbiano fatto le necessarie disposizioni per prenderne possesso.

Qualora delle contestazioni si elevassero fra diversi pretendenti riguardo al diritto su tali proprietà, esse dovranno risolversi dai Tribunali competenti secondo le leggi del paese, ove sono situati i beni in discorso.

dne samowładne dochodzenia lub przeglądania pism ich handlowych, książek i rachunków, a środki takowe wtedy tylko mogą być przedsiębrane, jeżeli, i jak dalece je przypuszczają lub regulują ustawy, którym krajowey sami podlegli są.

Artykuł 4.

Poddani każdego z obu wysokich rządów kontraktujących, mają mieć prawo rozrządzenia wszelkimi dobrami, mogącemi w krajach innej strony prawnie być nabytymi i posiadaniem, a to, czy w drodze postanowienia ostatniej woli, czy darowizny, zamiany, sprzedaży, lub innym jakimkolwiek bądź sposobem, i równie też ci, którzy podług ustaw w ich miejsce wstępują, lubo poddani strony drugiej, będą mogli własność takową, w skutek ostatniej woli, albo *ab intestato*, odziedziczać i podług ustaw w posiadanie brać, niemniej takowemi podług upodobania rozrządzać, przyczem opłacać będą mieli te tylko opłaty, taksy lub inne należitości, którym w podobnym razie także podlegli są mieszkańcy tego kraju, gdzie rzeczona własność znajduje się.

W razie nieobecności spadkobierców to samo służyć będzie za prawidło, co w podobnym przypadku względem własności krajowców jest przepisaniem, a to dopóty, aż w prawa wstępujący zarządzą potrzebne środki do odebrania posiadłości.

Gdyby między różnymi pretendentami prawa, wynikły spory o własność takową, natedy te rozstrzygane być winny przez sądy właściwe podług ustaw kraju, gdzie leżą dobra w kwestyi będące.

Prüfung oder Durchsicht ihrer Handelschriften, Bücher und Rechnungen stattfinden, und solche Maßregeln können nur dann vorgenommen werden, wenn und insoferne sie von den Gesetzen, welchen die Nationalen unterstehen, zugelassen und geregelt sind.

Artikel 4.

Die Unterthanen jedes der beiden kontrahirenden hohen Theile werden durch letztwillige Anordnung, Schenkung, Tausch, Verkauf oder in anderer Weise über alle Güter frei verfügen können, welche sie in den Ländern des anderen Theiles gesetzlich erwerben und besitzen können, und diejenigen, welche nach den Gesetzen in ihre Stelle treten, obwohl Unterthanen des anderen Theiles, werden solches Eigenthum in Folge letztwilliger Anordnung oder ab intestato erben und nach den Gesetzen in Besitz nehmen, nach ihrem Gutdünken hierüber verfügen können, und nur die Abgaben, Lizenzen oder anderen Gebühren entrichten, welchen im ähnlichen Falle die Bewohner des Landes, wo das besagte Eigenthum befindlich ist, gleichfalls unterzogen werden.

Im Falle der Abwesenheit der Erben wird dieselbe Regel zu befolgen seyn, welche im ähnlichen Falle rücksichtlich des Eigenthumes der Inländer vorgeschrieben ist, bis die Berechtigten die nöthigen Verfügungen zur Besignahme getroffen haben.

Sollten sich unter den verschiedenen Prätendenten rücksichtlich des Rechtes auf ein solches Eigenthum Streitigkeiten erheben, so werden diese vor den kompetenten Gerichten nach den Gesetzen des Landes, wo die in Rede stehenden Güter gelegen sind, zu entscheiden seyn.

Vengono anche confermati i trattati per l'abolizione dei diritti d'albinaggio e di detrazione de 31. Agosto 1763 e del 19. Novembre 1824 già esistenti fra l'Austria e la Sardegna dovendo interpretarsi il presente Articolo in senso estensivo e non mai restrittivo.

Articolo 5.

I Sardi nell'Impero d'Austria e gli Austriaci nel Regno di Sardegna saranno liberi di regolare come i Nazionali i loro affari per se stessi, o di affidarne la procura a persona di loro propria scelta, senza essere obbligati a pagare alcun salario o retribuzione a quelli agenti, fattori ecc. di cui non vogliono servirsi, non essendo in tale riguardo soggetti ad alcuna restrizione a motivo della loro nazionalità, ma soltanto a quelle stabilite dalle leggi generali del Paese.

Essi saranno assolutamente liberi nel contrattare le compre e vendite, nel fissare i prezzi di tutti gli oggetti di commercio ed in tutte le disposizioni commerciali, assoggettandosi al legale regime doganale ed a quello delle private dello Stato.

Essi avranno anche un libero e facile accesso presso i tribunali di ogni istanza e giurisdizione per agire e difendersi in giudizio. Saranno liberi di valersi dell'opera di quelli avvocati, notaj ed agenti, che crederanno atti a rappresentare i loro interessi, e godranno generalmente nei rapporti giudiziarii gli stessi diritti e pri-

Równie też zatwierdzone zostają istniejące między Austryją i Sardinią traktaty względem uchylenia praw co do spadków bezdziedzicznych i co do wywozu majątku, zawarte na dniu 31. Sierpnia 1763 i na dniu 19. Listopada 1824, albowiem artykuł niniejszy tłumaczony być winien w znaczeniu rozciągającym, a nie ścieśniającem.

Artykuł 5.

Sardyńcy w cesarstwie Austrii, a Austryjacy w królestwie Sardynii, mają prawo podobnie jak krajowcy, sami zawiadować interesami swemi, lub sprawowanie tychże poruczyć osobie według własnego obioru, nie będąc zobowiązanymi opłacać żołdu lub wynagrodzenia jakiego owym agentom, faktorom i t. p., których nie chcą używać, ani też nie podlegając w tej mierze żadnemu innemu ograniczeniu pod względem ich narodowości, jak tylko tym, które stanowią powszechne ustawy krajowe.

Przy zawarciu kupna i sprzedaży, przy ustanowieniu cen dla wszelkich przedmiotów handlowych i we wszelkich zarządzeniach komercyjalnych, doznawać będą wszelkiej bezwzględnej swobody, ulegając tylko przepisom prawnie istniejącym co do cła i monopolijów rządowych.

Powinni też przy sądach wszelkiej instancji i jurysdykcyi, mieć wolny i łatwy przystęp, dla wniesienia skargi i bronienia sprawy swej przed sądem. Wolno im będzie używać pomocy tych adwokatów, notaryjuszków i agentów, których do zastąpienia interesów swych usposobionymi być sądzą, a w ogólności używać będą w stosunkach są-

Es werden auch die zwischen Oesterreich und Sardinien schon bestehenden Verträge für die Abschaffung der Heimfalls- und Abfahrtsrechte vom 31. August 1763 und vom 19. November 1824 bestätigt, indem der gegenwärtige Artikel nur im ausdehnenden, und nicht im beschränkenden Sinne auszulegen ist.

Artikel 5.

Die Sardinier im Kaiserreiche Oesterreich und die Oesterreicher im Königreiche Sardinien sollen die Freiheit haben, wie die Nationalen, ihre Geschäfte selbst zu regeln, oder deren Führung einer Person eigener Wahl anzuvertrauen, ohne verpflichtet zu seyn, einen Sold oder eine Vergütung jenen Agenten, Faktoren &c. zu zahlen, deren sie sich nicht bedienen wollen, und ohne in dieser Beziehung einer Beschränkung wegen ihrer Nationalität, sondern nur jenen zu unterliegen, welche von den allgemeinen Landesgesetzen festgestellt sind.

Sie werden bei der Abschließung von Ein- und Verkäufen, bei der Bestimmung der Preise aller Handelsgegenstände und in allen kommerziellen Verfügungen, indem sie sich den gesetzlichen Zoll- und Staats-Monopols-Vorschriften zu unterziehen haben, absolute Freiheit genießen.

Sie werden auch bei den Gerichten jeder Instanz und Jurisdiktion freien und leichten Zutritt haben, um Klagen anzustrengen und sich vor Gericht zu vertheidigen. Sie werden Freiheit haben, sich der Mitwirkung jener Advokaten, Notare und Agenten zu bedienen, welche sie zur Vertretung ihrer Interessen geeignet finden, und werden im

vilegi, che sono o saranno accordati ai sudditi dello Stato il più favorito.

Articolo 6.

Tutte le merci, delle quali nell'uno degli alti Stati contraenti è permessa l'importazione e l'esportazione, il transito od il deposito su bastimenti nazionali potranno pure legalmente essere introdotte, esportate, transitate o depositate, su bastimenti dell'altro Stato, senza pagare altri o maggiori dazii e diritti, senza essere sottoposte ad altre o maggiori restrizioni e partecipando pienamente ai medesimi privilegi riduzioni beneficii e restituzioni, che vengono o ver, ranno accordati alle merci introdotte, transitate e depositate su bastimenti nazionali.

Parimenti tutte le merci, che per la via di terra vengono introdotte, esportate, transitate o depositate mediante conduttori o con mezzi di trasporto appartenenti all'uno degli alti Stati contraenti godranno nell'altro sott'ogni rapporto dello stesso trattamento al pari di quelle introdotte, esportate, transitate o depositate mediante conduttori o con mezzi di trasporto nazionali.

Articolo 7.

I bastimenti austriaci arrivando nei porti dei Dominii sardi e reciprocamente i bastimenti sardi giungendo nei porti dell'Impero d'Austria saranno trattati al loro arrivo durante la loro fermata ed

dowych, praw i przywilejów tych samych, których doznają lub doznawać będą poddani państwa najbardziej uwzględnionego.

Artykuł 6.

Wszelkie towary, które wolny mają przywóz, wywóz i przewóz, albo skład na okrętach narodowych w jednym z wysokich państw kontraktujących, będą mogły także i na okrętach państwa drugiego prawnie być przywożonemi, wywożonemi i przewożonemi i złożonemi, nie opłacając innych albo wyższych ceł i należitości, ani ulegając innym większym ograniczeniom, a zupełnie doznawając tych samych przywilejów, redukcij, beneficjów i restytucyj, które przyznane są, lub będą towarom na okrętach narodowych przywożonym, wywożonym i przewożonym i złożonym.

Równie też doznają wszelkie towary, które lądem zostały wprowadzone, wyprawdzone, przeprowadzone lub w skład wzięte przez woźnicę, lub który z środków transportowych, należącego do jednego z państw kontraktujących, w państwie drugim pod każdym względem tego samego z niemi postępowania, jak te, które przez furmanów narodowych lub przez narodowe środki transportowe bywają wprowadzane, wyprowadzane, przeprowadzane lub na skład brane.

Artykuł 7.

Z przybywającemi okrętami austriackimi, zawijającemi do portów sardyńskich, a wzajemnie z okrętami sardyńskimi do portów cesarstwa austriackiego zawijającemi, postępować się bę-

Allgemeinen in den gerichtlichen Beziehungen dieselben Rechte und Privilegien genießen, welche den Untertbanen des meistbegünstigten Staates gewährt sind oder gewährt werden.

Artikel 6.

Alle Waaren, deren Ein-, Aus-, Durchfuhr oder Hinterlegung in dem einen der hohen kontrahirenden Staaten auf nationalen Schiffen gestattet ist, werden auch auf Schiffen des anderen Staates gesetzlich ein-, aus- und durchgeführt oder hinterlegt werden können, ohne andere oder höhere Zölle und Gebühren zu entrichten, und anderen oder größeren Beschränkungen zu unterliegen, und im vollen Genusse derselben Privilegien, Reduktionen, Benefizien und Rückerstattungen, welche den auf nationalen Schiffen ein-, ausgeführten, durchgeführten und hinterlegten Waaren eingeräumt sind oder eingeräumt werden.

Ebenso genießen alle Waaren, welche auf dem Landwege durch einen den kontrahirenden Staaten angehörigen Waarenführer oder Transportmittel eingeführt, ausgeführt, durchgeführt oder in Niederlage übernommen werden, in dem anderen Staate in jeder Beziehung dieselbe Behandlung wie jene, welche durch nationale Waarenführer oder Transportmittel eingeführt, ausgeführt, durchgeführt oder deponirt werden.

Artikel 7.

Die österreichischen Schiffe bei dem Einlaufen in den sardinischen Häfen, und gegenseitig die sardinischen Schiffe bei dem Einlaufen in den Häfen des österreichischen Kaiserreiches, werden bei ihrer Ankunft, während ihres Aufenthaltes und bei ihrer Abreise auf demselben Fuße behandelt werden, wie die nationalen Schiffe, in Allem, was die Tonnen-, Lootsen-, Hafens-, Leucht-, Kontumaz-, Dock- und Patent- und sonstige

alla loro uscita sullo stesso piede, come i bastimenti nazionali per tutto ciò che riguarda i diritti di tonnello, di pilotaggio, di porto, di fanali, di quarantena, di darsena e patente ed altri carichi, che gravitano sullo scafo del bastimento sotto qualunque denominazione, sia che i diritti sopra indicati si paghino a favore dello Stato, delle Autorità locali o di qualunque corporazione o stabilimento.

Anche in quanto concerne il collocamento dei navigli, il loro carico e scarico nei porti, bacini o rade dei due Stati, nell'uso dei pubblici magazzini, billancie, argani ed altri simili stabilimenti od ordigni ed in generale riguardo a tutte le formalità e disposizioni concernenti l'approdo, la fermata a la partenza dei bastimenti, non sarà accordato ai bastimenti nazionali alcun privilegio, che non sia egualmente accordato a quelli dell'altro Stato, essendo precisa volontà delle alte Parti contraenti che i rispettivi bastimenti siano trattati sul piede di una perfetta eguaglianza.

Articolo 8.

Resta per altro eccettuato dalle Stipulazioni degli articoli 6 e 7 tanto l'esercizio della pesca nazionale, riservandosi i Governi contraenti di regolarne le condizioni colle proprie leggi ed ordinanze, quanto la navigazione di costa o cabotaggio, che si fa in ciascuno dei due Stati da un porto all'altro, essendo la medesima esclusivamente riservata ai bastimenti nazionali.

dzie podczas ich pobytu i w odjeździe we wszystkim w sposób równy jak z okrętami krajowemi tak pod względem łasztowego, locmanowego, portowego, faretowego, kwarantannego, okrętowo-warsztatowego i patentowego, jak nakładów innych, które pod jakąbądź nazwą na przedmiotach okrętowych ciążą, bez względu, czy wyzpomienione właśnie opłaty opłacane bywają na korzyść skarbu, albo władz lokalnych, albo też jakiejkolwiekbądź korporacyi lub zakładu.

Także co się tycze ustawienia okrętów, ładowania i wylądowania tychże, zatok morskich i stanowisk dla okrętów obustronnych, w używaniu publicznych magazynów, wozów, kranów czyli wind okrętowych i innych tym podobnych zakładów i przyrządów, a w ogólności co do wszelkich formalności i zarządzeń dotyczących ładowania, pobytu i odjazdu okrętów, nie będzie okrętom narodowym żaden przywilej udzielony, któryby nie był oraz i okrętom państwa drugiego dozwolony, jest albowiem wyraźną wolą stron wysokich kontraktujących, ażeby dotyczące okręty doznawały jednostajnego ze wszech miar postępowania.

Artykuł 8.

Od postanowień jednak artykułów 6 i 7 wyłączone zostają nie tylko wykonanie narodowego rybołówstwa, którego warunki podług własnych ustaw i rozporządzeń uregulować zastrzegają sobie rządy kontraktujące, lecz także i żegluga nadbrzeżna czyli kabotaż, odbywająca się od jednego portu do drugiego w każdym z obudwóch państw, która wyłącznie okrętom narodowym zastrzeżona zostaje.

Gebühren, welche, unter welcher immer einer Benennung auf dem Schiffskörper lasten, betrifft, sei es, daß diese oben benannten Gebühren zu Gunsten des Staates, der Lokalbehörden oder welcher immer einer Körperschaft oder Anstalt entrichtet werden. Auch hinsichtlich der Aufstellung der Schiffe, ihrer Beladung und Ausladung in den Häfen, Buchten und Rhedden beider Staaten, in der Benützung der öffentlichen Magazine, Wagen, Krähne und anderer ähnlicher Anstalten und Vorrichtungen, und im Allgemeinen rücksichtlich aller Förmlichkeiten und Verfügungen, betreffend die Landung, den Aufenthalt und die Abfahrt der Schiffe, wird den nationalen Schiffen kein Privilegium eingeräumt werden, welches nicht gleichfalls den Schiffen des anderen Staates bewilliget ist, da es bestimmter Wille der hohen kontrahirenden Theile ist, daß die bezüglichen Schiffe auf dem Fuße einer vollständigen Gleichheit behandelt werden.

Artikel 8.

Von den Stipulationen der Artikel 6 und 7 bleibt jedoch sowohl die Ausübung der nationalen Fischerei, deren Bedingungen mit den eigenen Gesetzen und Verordnungen zu regeln sich die kontrahirenden Regierungen vorbehalten, als auch die Küstenschiffahrt ausgeschlossen, welche in jedem der zwei Staaten von einem Hafen zu dem anderen stattfindet, da diese ausschließlich den nationalen Schiffen vorbehalten bleibt.

Articolo 9.

Tuttavia i bastimenti di ciascuna delle alte Parti contraenti potranno prendere o sbarcare una porzione del loro carico in un porto del territorio dell'altra, e completare nel primo caso il loro carico per l'estero o sbarcare nel secondo caso il resto del carico proveniente dal estero in uno o più porti dello stesso territorio, senza perciò pagare alcun diritto diverso da quello che pagasi dai legni nazionali.

Articolo 10.

In caso di naufragio od avaria di un legno appartenente al Governo od ai sudditi di una delle alte Parti contraenti sulle coste o nel Dominio dell'altra di esse Parti non soltanto sarà prestata ogni sorta di assistenza ed usata ogni facilitazione ai naufraghi, ma anche i legni e le loro parti ed avanzi, i loro attrezzi e tutti gli oggetti che loro appartengono, le carte trovate a bordo, come pure gli effetti e le merci che fossero state gettate al mare, e che venissero salvate, oppure il prodotto della vendita, se fossero vendute, saranno fedelmente restituite ai proprietari dietro la loro domanda o quella dei loro agenti a ciò debitamente autorizzati, e tutto ciò senza altro pagamento che quello delle spese del ricupero e della conservazione e di quelli eventuali diritti, e non altri che in caso simile si pagherebbero per un bastimento nazionale.

In mancanza del proprietario o di speciale agente sarà fatta la consegna ai Consoli, Vice-Consoli od Agenti consolari rispettivi; beninteso che in caso di

Artykuł 9.

Atoliz będą mogły okręty obu wysokich stron kontraktujących część ładunku przyjmować lub wyładować w porcie państwa drugiego, i uzupełnić w pierwszym razie ładunek swój dla zagranicy, lub wyładować w drugim resztę ładunku z zagranicy pochodzącego, a to w jednym lub w kilku portach tego samego terytorjum, nie opłacając za to należności innej nad tę, którą opłacają okręty narodowe.

Artykuł 10.

Jeżeli na pobrzeżu lub w terytorjum jednej z stron kontraktujących wydarzy się awaryja lub rozbitcie okrętu, należącego do rządu lub do poddanych drugiej, należy się rozbitkom okrętowym nie tylko pomoc wszelka i wszelkie ulżenie, ale nadto będą także okręty, ich części składowe i szczątki, ich sprzęty i wszystkie do tego należące przedmioty, znalezione na pokładzie papiery okrętowe, jakoteż wszystkie rzeczy i towary, które do morza wyrzucone a wyratowane zostały, lub też uzyskana z sprzedaży ich cena, na własne żądanie właścicieli lub na żądanie ich agentów, należycie ku temu upoważnionych, wiernie do rąk ich zwrócone, a to wszystko z wyraźnem wyłączeniem wszelkich opłat, tylko za opłatą kosztów ratowania i przechowania, równie jak za opłatą nie innych należności, jak do którychby obowiązany był w podobnym razie okręt krajowy.

W braku właściciela lub ajenta osobnego, nastąpić ma oddanie na ręce właściwych konsulów, wicekonsulów, lub ajentów konsularnych, mając atoliz do-

Artikel 9.

Doch werden die Schiffe der beiden kontrahirenden hohen Theile einen Theil ihrer Ladung in einem Hafen des Gebietes des anderen einnehmen oder ausladen können, und im ersteren Falle ihre Ladung für das Ausland vervollständigen, oder im zweiten Falle den Rest ihrer vom Auslande herrührenden Ladung in einem oder mehreren Häfen desselben Gebietes ausladen, ohne diesermwegen eine verschiedene Gebühr als diejenige, zu entrichten, welche die nationalen Schiffe zahlen.

Artikel 10.

Im Falle eines Schiffbruches oder einer Havarie eines der Regierung oder den Unterthanen des einen der hohen kontrahirenden Theile gehörigen Schiffes an der Küste oder im Gebiete des anderen Theiles, wird den Schiffbrüchigen nicht nur jede Art Beihilfe geleistet und jede Art Erleichterung gewährt werden, sondern auch die Schiffe, ihre Bestandtheile und Ueberreste, ihre Geräthschaften und alle dahin gehörigen Gegenstände, die an Bord gefundenen Schiffspapiere, so wie alle Effekten und Waaren, welche in das Meer geworfen und gerettet wurden, oder der Erlös des Verkaufes, wenn dieselben verkauft worden sind, sollen den Eigenthümern über ihr Ansuchen oder über Ansuchen ihrer gehörig hiezu ermächtigten Agenten getreu zurückgestellt werden, und dieß Alles ohne einer anderen Bezahlung, als jener der Rettungs- und Aufbewahrungskosten, so wie jener allfälligen Gebühren und keiner anderen, welche im ähnlichen Falle für ein einheimisches Schiff entrichtet werden müßten.

In Ermanglung des Eigenthümers oder eines besonderen Agenten wird die Uebergabe an die betreffenden Konsuln, Vice-Konsuln oder Konsular-Agenten erfolgen, wohl verstanden, daß im Falle eines gesetzlichen Anspruches auf ein solches durch Schiffbruch

qualche legale reclamo su di un tale naufragio riguardo ai legni, effetti e mercanzie, la decisione sul medesimo sarà deferita ai Tribunali competenti del paese.

Per maggiore chiarezza si stabilisce espressamente, che per i legni, le loro parti et avanzi, per gli effetti e le merci, che in caso di naufragio ad avaria verranno depositati in qualunque punto del territorio, non si pagherà alcun dazio, in quanto questi oggetti vengano messi sotto la sorveglianza delle autorità competenti, e non entrino in consumazione interna.

Articolo 11.

Le patenti e carte di bordo dei bastimenti Austriaci e Sardi, ammesse e riconosciute nel paese d'origine come sufficienti per comprovare la nazionalità dei medesimi, ne faranno fede anche nei porti dell'altra delle alte Parti contraenti.

Qualora le patenti o carte di bordo siano ammesse e riconosciute nel paese d'origine come sufficienti per comprovare la portata dei medesimi, ne faranno fede anche nei porti dell'altra delle alte Parti contraenti in quanto dalla portata dipende la determinazione dei diritti, delle tasse e delle imposte, che gravitano sugli scafi dei legni, salva la riduzione da farsi in base di tabelle metronomiche delle indicazioni di quelle patenti e carte alle misure legalmente usate nei porti medesimi.

brze na uwadze, że w razie prawnego uroszczenia do takiego okrętu rozbitego, do jego efektów i towarów deklaracja takowa pod rozstrzygnięcie właściwych sądów oddaną być ma.

Dla większej jasności wyraźnie ustanowionem zostaje, iż nie będzie się opłacać żadnego cła od okrętów, ich części składowych i szczątków od efektów i towarów, w razie rozbicia okrętu lub awaryi na jakimkolwiek punkcie terytorjum w przechowanie wziętych, o ile przedmioty takowe postawione są pod dozorem władz właściwych, a nie należą do użycia wewnętrznego.

Artykuł 11.

Patenta okrętowe i dokumenta okrętów austriackich i sardyńskich, które w kraju własnym przypuszczone i uznane są za dostateczne, będą także i w portach innej strony kontraktującej tę samą miały moc dowodu.

Jeżeli patenta i dokumenta okrętów w kraju własnym, dla dowodu ich ładowności przypuszczone i uznane są za dostateczne, będą miały także i w portach innej wysokiej strony kontraktującej tę samą moc dowodu o tyle, o ile od ładowności tej zawisło postanowienie należytości, taks i opłat na przedmiotach okrętowych ciężących, z zastrzeżeniem redukcji dotyczących oznaczeń, znajdujących się w owych patentach i dokumentach, na pomiary w tych samych portach prawnie ustanowione, która to redukcja na podstawie tablic metronomicznych przedsiębiorzą być ma.

verunglücktes Schiff, auf dessen Effekten und Waaren, diese Reklamazion der Entscheidung der kompetenten Gerichte des Landes zu überweisen seyn wird.

Zur größeren Klarheit wird ausdrücklich festgesetzt, daß für die Schiffe, deren Bestandtheile und Ueberreste, für die Effekten und Waaren, welche im Falle von Schiffbruch oder Havarie an irgend einem Punkte des Gebietes in Verwahrung genommen werden, kein Zoll zu entrichten seyn wird, insoferne diese Gegenstände unter die Aufsicht der kompetenten Behörden gestellt werden und nicht in den inneren Verbrauch übergehen.

Artikel 11.

Die Schiffspatente und Urkunden der österreichischen und sardinischen Schiffe, welche in dem Vaterlande zum Beweise ihrer Nationalität als genügend zugelassen und anerkannt sind, werden dieselbe Beweiskraft auch in den Häfen des anderen hohen kontrahirenden Theiles haben.

Wenn die Schiffspatente und Urkunden in dem eigenen Lande zum Beweise ihrer Tragfähigkeit als genügend zugelassen und anerkannt sind, werden sie dieselbe Beweiskraft auch in den Häfen des anderen hohen kontrahirenden Theiles insoferne haben, als von der Tragfähigkeit die Bestimmung der auf dem Schiffskörper lastenden Gebühren, Taxen und Abgaben abhängt, vorbehaltlich der Redukzion der betreffenden Bezeichnungen in jenen Patenten und Urkunden, auf die in denselben Häfen gesetzlich üblichen Masse, welche Redukzion auf Grundlage metronomischer Tabellen vorzunehmen ist.

Articolo 12.

La navigazione del Po, del Ticino e dei loro affluenti, che sono sotto il dominio Sardo od Austro-Sardo sarà libera ed esente da qualunque aggravio, e le regole necessarie a tale oggetto come pure per la sorveglianza ed il miglioramento della navigazione, verranno stabilite in un'apposita convenzione alla quale le alte Parti contraenti si impegnano mutualmente di addivenire quanto prima.

Articolo 13.

Le due alte Parti contraenti s'impegnano di operare l'unione delle loro rispettive strade ferrate in modo che vengano congiunte Genova, Torino e Milano, sul punto che verrà giudicato il più conveniente agl'interessi dei due paesi ed ai bisogni del commercio.

Tutti i dettagli dell'unione e del modo d'esercizio verranno stabiliti in un'apposita convenzione.

Articolo 14.

Le alte Parti contraenti hanno convenuto nelle seguenti concessioni e riduzioni daziarie:

1. Dalla parte dell'Austria.

1. Il dazio di entrata per i vini comuni del Piemonte importati per uno degli uffici doganali della frontiera Austriaca confinante cogli Stati Sardi, ora stabilito in Lire Austriache 10.70 al Quintale metrico sporco viene ridotto a sole Lire Austriache sette al Quintale metrico sporco.

Artykuł 12.

Żegluga na rzekach Po, Ticino i przybocznych ich rzekach, należących albo do państwa sardyńskiego, albo austriacko-sardyńskiego, ma być swobodną i od wszelkiego obciążenia wolną. Środki do tego jako i do nadzorowania i poprawienia żeglugi potrzebne, ustanowione będą w osobnym traktacie, którego zawarcie jak najspieszniejsze, za obowiązek obopólny, uznają wysokie stany kontraktujące.

Artykuł 13.

Obie wysokie strony kontraktujące obowiązują się obopólnie połączyć dotyczące swe koleje żelazne w ten sposób, ażeby Genua, Turyn i Medyolan w tym punkcie połączone zostały, który dla interesów obu krajów i potrzeb handlu za najstosowniejszy będzie uznany.

Wszelkie szczegóły co do połączenia i prowadzenia tychże, ustanowione zostaną w osobnych konwencyjach.

Artykuł 14.

Wysokie strony kontraktujące ułożyły się względem ulżeń następujących i zniżeń celnych, a to:

1. Ze strony Austrii.

1. Cło wchodowe od win ordynaryjnych z Piemontu, w przywozie przez którąrybądź z urzędów celnych na granicy austriackiej ku państwom sardyńskim, ustanowione obecnie na 10 austr. lir 70 centes. od każdego metrycznego cetnara *sporco*, zniża się na 7 lir austr. od cet. metrycznego *sporco*.

Artikel 12.

Die Schifffahrt auf dem Po, dem Ticino und deren Nebenströmen, welche unter sardinischer oder österreichisch-sardinischer Herrschaft stehen, soll frei und jeder Belastung enthoben seyn. Die hiezu, so wie auch die für die Beaufsichtigung und Verbesserung der Schifffahrt nothwendigen Maßregeln werden in einer besonderen Uebereinkunft festgesetzt werden, zu deren ehebaldigen Abschließung sich die hohen kontrahirenden Theile gegenseitig verbindlich machen.

Artikel 13.

Die zwei hohen kontrahirenden Theile machen sich verbindlich, die Vereinigung ihrer bezüglichen Eisenbahnen in der Art zu bewerkstelligen, daß Genua, Turin und Mailand auf dem Punkte, welcher für die Interessen beider Länder und die Bedürfnisse des Handels als der zweckmäßigste erkannt werden wird, verbunden werden.

Alle Einzelheiten der Vereinigung und des Betriebes werden mittelst einer besonderen Uebereinkunft festgesetzt werden:

Artikel 14.

Die hohen kontrahirenden Theile sind über folgende Zollbegünstigungen und Ermäßigungen übereingekommen:

1. Von Seite Oesterreichs.

1. Der Einfuhrzoll für gemeine Weine von Piemont bei der Einfuhr über eines der Zollämter an der, an die sardinischen Staaten anstossenden österreichischen Grenze, welcher gegenwärtig auf 10 österreichische Lire 70 Centesimi für jedes metrische Quintal sporco bestimmt ist, wird auf sieben österreichische Lire für Ein metrisches Quintal sporco herabgesetzt.

2. Il dazio d'entrata per i risi vestiti, ora stabilito in L. austr. $4\frac{1}{2}$ al Quintale metrico netto, viene ridotto a L. austr. $1\frac{1}{2}$.

3. Il dazio di entrata pei manzetti da uno a due anni ora stabilito in L. austr. 6 per cadauno viene ridotto in L. austr. $1\frac{1}{4}$.

4. Tutte le riduzioni o restituzioni di dazio od altre concessioni per la importazione, esportazione od il transito delle merci, che fossero state accordate ad altri Stati riguardo al commercio che si fa per la via di mare, per i porti franchi ed attraverso la linea doganale fra il Regno lombardo-veneto e gli altri Stati d'Italia, vengono accordate anche alla Sardegna e per il traffico che si fa attraverso i confini Austro-Sardi.

5. I dazii attuali sui pesci, i crustacei e le altre bestie acquatiche, le frutta fresche e candite, il bestiame da macello, i cavalli, i muli e gli asini, i legumi freschi e secchi, il legname di costruzione comune e nobile, i saponi, le profumerie compresevi le acque odorifere, la terra di magnesia e di manganese le pelli crude, il vetro in lastre ed i libri non verranno aumentati durante il presente Trattato per le provenienze Sarde, oltre gli importi espressi nell'annesso A.

2. Dalla parte della Sardegna.

6. Tutti i favori e le riduzioni dei dazii, che dal Governo Sardo mediante i suoi trattati colla Francia del 5. Novembre 1850 e del 20. Maggio 1851, colla Belgia del 24. Gennajo 1851, coll'Inghilterra del 27. Febbrajo 1851, colla

2. Cio wchodowe od ryżu, ustanowione obecnie na $4\frac{1}{2}$ lir. austr. od jednego cetnara metrycznego netto, zniża się na $1\frac{1}{2}$ lir. austr.

3. Cio wchodowe od jałowizny roku jednego do lat dwóch, ustanowione obecnie na 6 lir austr. od sztuki, zniża się na $1\frac{1}{2}$ liry austr.

4. Wszelkie znizenia lub powrócenia opłat celnych, albo inne koncesyje dla przywozu, wywozu i przewozu towarów, jakkolwiek dozwolone innym państwom, pod względem handlu drogami morskimi przez porty wolne lub linię celną między królestwem Lombardzko-Weneckiem i innemi państwami Włoskimi, dozwolone będą także i Sardynii i w obrocie przez granicę austryjacko-sardyńską.

5. Dotychczasowe cła od ryb, skrupiaków i innych pławów, świeżego i kandyzowanego owocu, bydła rzeźnego, koni, mułów i osłów, świeżych i suszonych owoców strączkowych, ordynaryjnego i drogiego drzewa wyrobowego, mydła, pachnidła, łącznie wód woniących, manganeyzi i braunsztynu, skór surowych, płyt szklanych i książek, nie będą przez ciąg traktatu niniejszego dla proveniencyj sardyńskich nad kwoty w załączeniu A. zawarte, podwyższone.

2. Ze strony Sardynii.

6. Wszelkie ulżenia celne i znizenia ze strony rządu sardyńskiego w traktatach tegoż z Francją z dnia 5. Listopada 1850 i 20 Maja 1851, z Belgiją z dnia 24. Stycznia 1851, z Angliją z dnia 27. Lutego 1851, z Grecją z dnia

2. Der Einfuhrzoll für Weis in Hülsen, nun auf $4\frac{1}{2}$ österreichische Lire für Ein metrisches Quintal netto bestimmt, wird auf $1\frac{1}{2}$ österreichische Lire herabgesetzt.

3. Der Einfuhrzoll für Jungvieh von Ein bis zwei Jahren, nun auf 6 österreichische Lire für das Stück bestimmt, wird auf $1\frac{1}{4}$ österreichische Lire herabgesetzt.

4. Alle Zoll-Ermäßigungen, oder Rückerstattungen, oder andere Begünstigungen für die Waaren-Ein-, Aus- oder Durchfuhr, welche anderen Staaten rücksichtlich des Handels auf dem Seewege, über die Freihäfen oder die Zoll-Linie zwischen dem lombardisch-venezianischen Königreiche und den anderen italienischen Staaten bewilliget worden wären, werden auch Sardinien und für den Verkehr über die österreichisch-sardinische Grenze bewilliget.

5. Die gegenwärtigen Zölle auf Fische, Schal- und sonstige Wasserthiere, frisches und kandirtes Obst, Schlachtvieh, Pferde, Maulthiere und Esel, frische und trockene Hülsenfrüchte, gemeines und edles Werkholz, Seifen, Parfumerien mit Einschluß der wohlriechenden Wässer, Bittererde und Braunstein, rohe Häute, Glasplatten und Bücher, werden auf die Dauer des gegenwärtigen Vertrages für die sardinischen Provenienzen nicht über die in der Beilage A. enthaltenen Beträge erhöht werden.

2. Von Seite Sardinien's.

6. Alle Zollbegünstigungen und Ermäßigungen, welche von der sardinischen Regierung mittelst ihrer Verträge mit Frankreich vom 5. November 1850 und 20. Mai 1851, mit Belgien vom 24. Jänner 1851, mit England vom 27. Februar 1851, mit Griechenland vom 31. März 1851, mit der schweizerischen Eidgenossenschaft vom 5. Juni 1851, mit den Staaten des Zollvereines vom 20. Juni 1851, mit den Niederlanden vom 24. Juni 1851, oder mittelst anderer Verträge den von den bezüg-

Grecia del 31. Marzo 1851. colla Confederazione Svizzera del 5. Giugno 1851, cogli Stati del Zollverein del 20. Giugno 1851, coi Paesi Bassi del 24. Giugno 1851, o mediante altri trattati furono accordati alle merci provenienti dai rispettivi paesi, sono nello stesso modo accordati ed applicati anche ai medesimi generi di mercanzie provenienti dall'Impero d'Austria sia che vengano introdotti nella Sardegna per la via del mare, oppure per la via dei fiumi o per terra.

7. Il dazio di entrata per le coperte di borra di lana, di ritagli e cimosse di panno, stabilito nel trattato col Belgio in fr. 1 il chilogramma, viene ridotto a 50 Centesimi.

8. Il dazio d'entrata per i fornimenti da tiro semplici ora stabilito in franchi 100 i 100 chilogrammi vien ridotto a franchi 75, e quello per i fornimenti da tiro guarniti ora stabilito in franchi 150 i 100 chilogrammi a franchi 110.

9. Il dazio d'entrata per i balocchi da fanciulli e le mercerie comuni di legno viene ridotto da 50 franchi i 100 chilogrammi a 40 franchi.

10. I dazzi d'entrata attualmente esistenti per i formaggi, i lavori da selajo e da bastajo, i guanti di pelle, i tessuti, la bonnetteria e la passamenteria di ogni genere, i mobili, i cappelli, gl'istromenti da musica, le vetture a molle ed i waggons per viaggiatori, i paraaqua e parasoli, ottone, piombo, packfong, mercurio nativo, i lavori d'oro e d'argento, le pietre preziose, perle e granate fine, i marmi in tavole, in ca-

31. Marca 1851, z Szwajcaryją z dnia 5. Czerwea 1851, z państwami związku cłowego z dnia 20. Czerwea 1851, z Niderlandami z dnia 24. Czerwea 1851, lub w innych traktatach dozwołone dla towarów przychodzących z krajów dotyczących, będą w równy sposób dozwołone i zastosowane do towarów z państwa Austryjackiego przychodzących, bez różnicy, czy do Sardynii zostaną wprowadzone drogą morską, czy też drogą rzeczną lub lądową.

7. Cło wchodowe od der z wełny odpadkowej, okrawków i krajek sukna, ustanowione w traktacie z Belgiją na jeden frank od kilogramu, zniża się na 50 centesymów.

8. Cło wchodowe od pojedynczych narządów cugowych, obecnie ustanowione na 100 franków od 100 kilogramów, będzie na 75 fran., a zaś cło wchodowe od ozdobnych narządów cugowych, obecnie na 150 fran. od sto kilogramów ustanowione, na 110 zniżone.

9. Cło wchodowe od zabawek dziecinnych i towarów kramarskich ordynaryjnych drewnianych, zniżone zostaje zamiast 50 fran. od 100 kilogr., na 40 fran.

10. Istniejące obecnie cła wchodowe od sera, od towarów siedlarskich i rymarskich, rękawiczek skórzanych, tkanin, robót czapniczych i pasamoniczych wszelkiego rodzaju, mebli, kapeluszy, instrumentów muzycznych, powozów na sprężynach i wagonów dla podrózných, słońco-i deszczochronów, mosiądzu, ołowiu, pakfongu, srebra żywego, wyrobów ze złota i srebra, kamieni drogich, pereł prawdziwych i granatów, marmu-

lichen Ländern herkommenden Waaren bewilliget worden sind, werden in derselben Art für die gleichen aus dem österreichischen Kaiserreiche kommenden Waaren bewilliget und angewendet, sei es, daß sie in Sardinien auf dem Seewege oder auf dem Fluß- oder Landwege eingeführt werden.

7. Der Einfuhrzoll für Decken von Abfallwolle, Tuch-Abschnitten und Tuch-Enden, in dem Vertrage mit Belgien auf Einen Frank für das Kilogramm bestimmt, wird auf 50 Centesimi ermäßigt.

8. Der Einfuhrzoll für einfache Zuggeschirre, nun auf 100 Frank für 100 Kilogramme bestimmt, wird auf 75 Frank, und jener für verzierte Zuggeschirre, nun auf 150 Frank für 100 Kilogramme bestimmt, auf 110 Frank ermäßigt.

9. Der Einfuhrzoll für Kinderspiel- und gemeine Krämmereiwaaren aus Holz wird von 50 Frank für 100 Kilogramme auf 40 Frank ermäßigt.

10. Die gegenwärtig bestehenden Einfuhrzölle für Käse, Sattler- und Riemenwaaren, Lederhandschuhe, Gewebe, Kappenmacher- und Posamentier-Arbeiten jeder Gattung, Möbeln, Hüte, musikalische Instrumente, Wägen auf Federn und Waggonen für Reisende, Sonn- und Regenschirme, Messing, Blei, Paßfong, Quecksilber, Gold- und Silber-Arbeiten, Edelsteine, echte Perlen und Granaten, Marmor in Platten, in Kaminen oder gehauen, modelirt, polirt oder in anderer Weise bearbeitet, Geschirre, Gläser

mini, o scolpiti, modellati, puliti od altri lavori, i vasellami, vetri e cristalli, anche quando non fossero già fissate mediante i Nr. 6, 7, 8 e 9 di questo Articolo, non verranno aumentati per le provenienze Austriache durante il presente trattato.

Articolo 15.

Se nell'avvenire il Governo Imperiale accordasse ad altri Stati delle riduzioni o restituzioni di dazio od altre concessioni per la importazione, esportazione od il transito delle merci riguardo al traffico che si fa per la via di mare e nominatamente per i porti franchi od attraverso la linea doganale fra il Regno lombardo-veneto e gli altri Stati d'Italia, tutte queste riduzioni, restituzioni o concessioni verranno accordate da per se e gratuitamente alla Sardegna ad al traffico che si fa attraverso i confini Austro-Sardi. Viceversa tutte le riduzioni o restituzioni di dazio od altre concessioni per la importazione, esportazione od il transito delle merci che il Governo Sardo accordasse in avvenire ad altri Stati, verranno da per se e gratuitamente accordate all'Impero d'Austria. Quindi in nessun caso le merci introdotte od esportate attraverso i confini Austro-Sardi nel territorio doganale d'Austria non verranno colpiti da maggiori od altri dazii di quelli che verranno imposti alle merci che fossero introdotte od esportate per la via del mare od attraverso i confini fra il Regno lombardo-veneto e gli altri Stati d'Italia.

Reciprocamente in nessun caso le merci introdotte od esportate nel territorio

ru w płytach, marmuru ociesanego, polerowanego lub w inny sposób obrobionego, naczyń, szkła i krzysztalów, nawet choćby nie były w liczbach 6, 7, 8 i 9 artykułu niniejszego ustanowione, nie będą podwyższone przez ciąg traktatu niniejszego dla proveniencyj austryjackich.

Artykuł 15.

Gdyby na przyszłość rząd cesarski dozwolił innym państwom zniżek celnych lub zwróceń, albo też innych ulżeń w przywozie, wywozie lub przewozie towarów, w obrocie na drodze morskiej, mianowicie przez porty wolne, lub przez linię celną między królestwem Lombardzko-Weneckiem i innemi państwami Włoskiemi, będą wszelkie zniżenia takowe, powrócenia lub ulżenia, same przez się już i bezpłatnie Sardynii dozwolone i w obrocie przez granicę austryjacką-sardyńską. Nawzajem będą też i cesarstwu Austryjackiemu już same przez się i bezpłatnie dozwolone zniżenia cła i powrócenia lub inne ulżenia w przywozie, wywozie i przewozie, jakichby dozwolił na przyszłość rząd sardyński państwom innym. W żadnym przeto razie nie będą podlegały towary przez granicę austryjacko-sardyńską wprowadzane lub wyprowadzane w terytoryjum celnem austryjackiem, wyższym, albo cłom innym, nad te, które nałożone są na towary wprowadzane, lub wyprowadzane drogą morską, lub przez granicę między królestwem Lombardzko-Weneckiem i innemi państwami Włoskiemi.

Nawzajem nie będą też podlegały w terytoryjum celnem sardyńskim towary

und Krystalle, auch wenn sie nicht schon durch die Nummern 6, 7, 8 und 9 dieses Artikels festgestellt sind, werden auf die Dauer des gegenwärtigen Vertrages für die österreichischen Provinzen nicht erhöht werden.

Artikel 15.

Wenn in Zukunft die kaiserliche Regierung anderen Staaten Zoll-Ermäßigungen, oder Rückerstattungen, oder andere Begünstigungen für die Waaren-Ein-, Aus- oder Durchfuhr hinsichtlich des Verkehrs auf dem Seewege, und namentlich über die Freihäfen, oder über die Zoll-Linie, zwischen dem lombardisch-venezianischen Königreiche und den anderen italienischen Staaten bewilligen sollte, werden alle diese Ermäßigungen, Rückerstattungen oder Begünstigungen von selbst und unentgeltlich Sardinien und für den Verkehr über eine österreichisch-sardinische Grenze bewilliget werden. Dafür werden alle Zoll-Ermäßigungen, oder Rückerstattungen, oder andere Begünstigungen für die Waaren-Ein-, Aus- oder Durchfuhr, welche die sardinische Regierung in Zukunft anderen Staaten bewilligen sollte, von selbst und unentgeltlich dem Kaiserreiche Oesterreich bewilliget werden. In keinem Falle werden daher die über die österreichisch-sardinische Grenze ein- oder ausgeführten Waaren im österreichischen Zollgebiete höheren oder anderen Zöllen unterliegen, als jenen, welche den auf dem Seewege oder über die Grenze zwischen dem lombardisch-venezianischen Königreiche und den anderen italienischen Staaten ein- oder ausgeführten Waaren auferlegt werden.

Gegenseitig werden die im Zollgebiete von Sardinien über die sardinisch-österreichische Grenze ein- oder ausgeführten Waaren von keinen höheren oder anderen Zöllen

doganale di Sardegna attraverso i confini Sardo-Austri non verranno colpiti da maggiori od altri dazii di quelli, che verranno imposti alle merci che fossero introdotte od esportate per la via del mare od attraverso gli altri confini del territorio dognale del Regno di Sardegna.

Articolo 16.

Per dare al traffico dei rispettivi distretti confinanti quelle facilitazioni, che i bisogni del commercio giornaliero esigono, le alte Parti contraenti hanno convenuto come segue:

1. Saranno esenti dal dazio tanto d'entrata quanto d'uscita nel commercio attraverso i confini Austro-Sardi in ambedue gli Stati:

- a) tutte le quantità di merci, per le quali il totale dei diritti da riscuotersi importa meno di 5 Centesimi;
- b) erbe di pascolo, fieno, paglia, strame, muschio per imballaggio e per calafatare, foraggi, giunchi e canne comuni, rasperelle, piante vive (piantoni e magliuoli di viti), grani in covoni, legumi in erba, lino e canape non battuti;
- c) alveari con api viventi;
- d) sangue di bestia;
- e) uova di ogni genere;
- f) latte, anche se coagulato;
- g) carboni di legna, carboni fossili, torba e carboni di torba;
- h) pietra da fabbrica e di cava, pietre da lastricato e da mulino, e pietre ordinarie da arrotare, cotti greggie da affilare, falci o falciuole, tutte

per la via del mare od attraverso gli altri confini del territorio dognale del Regno di Sardegna. przez granicę sardyńsko-austryjacką wprowadzane lub wyprawdane, żadnym cłom wyższym lub innym nad te, które nałożone bywają na towary wprowadzane, lub wyprawdane drogą morską, lub przez inne granice terytorjum celnego królestwa Sardyńskiego.

Artykuł 16.

By handel między dotyczącymi powiatami granicznymi ułatwić w miarę potrzeb zachodzących w obrocie codziennym, ustanowiły wysokie Rządy kontraktujące, co następuje:

1. Od cła tak wchodowego jak wychodowego wolnemi zostają w obrocie przez granicę austryjacko-sardyńską, w państwach obudwóch:

- a) wszelkie ilości towarów, od których cała summa należności pobierać się mających, mniej wynosi niż 5 centes.;
- b) trawa, siano, podściółka, mech do pakowania i zatykania, zioła pożywne, sitowie i trzcina prosta, skrzyp, rośliny żyjące (latorośle i szczepki winnej macicy), zboże w snopach, owoce strączkowe w zielu, len niełomany i konopie;
- c) kosze pszczelne z pszczołami żywymi;
- d) krew zwierzęca;
- e) jaja wszelkiego rodzaju;
- f) mleko, także zsiadłe (urda);
- g) węgle drzewne, kamienne, torf i węgle torfiane;
- h) kamień budowlany i kamień łomany, kamienie brukowe i młyńskie, tudzież grube kamienie szlifiarskie, osetki grube do ostrzenia kos i

betroffen werden, als von jenen, welche den auf dem Seewege, oder über die anderen Grenzen des Zollgebietes des Königreiches Sardinien ein- oder ausgeführten Waaren auferlegt werden.

Artikel 16.

Um dem Handel der betreffenden Grenzbezirke jene Erleichterungen zu gewähren, welche die Bedürfnisse des täglichen Verkehrs erfordern, sind die hohen kontrahirenden Theile übereingekommen, wie folgt:

1. Sowohl von dem Einfuhr-, als von dem Ausfuhr-Zolle sind im Verkehre über die österreichisch-sardinische Grenze in beiden Staaten befreit:

- a) alle Waarenmengen, für welche die Gesamtsomme der einzuhebenden Gebühren weniger als fünf Centesimi beträgt;
- b) Gras, Heu, Stroh, Streu, Moos zum Einpacken und Kalfatern, Futterkräuter, Binsen und gemeines Rohr, Schachtelhalm, Pflanzen, lebende (Sezlinge und Senker von Weinreben), Getreide in Garben, Hülsenfrüchte im Kraut, ungebrochener Flachß und Hanf;
- c) Bienenkörbe mit lebenden Bienen;
- d) thierisches Blut;
- e) Eier jeder Art;
- f) Milch, auch geronnene (Tופןen);
- g) Holzkohlen, Steinkohlen, Torf und Torfkohlen;
- h) Bau- und Bruchsteine, Pflaster- und Mühlsteine, und grobe Schleiffsteine, grobe Weßsteine für Sensen und Sichel, alle diese behauen oder unbehauen, jedoch weder geschliffen noch in Platten geschnitten; Schlacken, Kiesel, Sand, ungebrannter

quelle scalpellate o no, per altro non molate nè tagliate in lastre, scoria, ghiaja, sabbia, calce e gesso crudo, marna, argilla, ed in generale ogni qualità di terre ordinarie da mattoni e pentole, pipe, stoviglie;

i) mattoni;

k) crusca, sansa (feccia di olive intieramente secca), panetti di noce ed altre focaccine prodotte con rimasugli di vegetabili, frutti e semi oleosi cotti o torchiati;

l) cenere dirannata e cenere di carbon fossile, concime (anche guano), fondacci, sciaquature, vinaccie (grappo o feccia di uve) resti di malto, rottami di merci di pietra o di argilla, cali d'oro e d'argento (spazzatura d'orefici), fango;

m) pane e farina in quantità di 10 chilogrammi

castagne	10	chilogr.
carne fresca	4	„
formaggi, buro fresco	2	„
patate	100	„

2. I prodotti naturali di quella parte delle possessioni dei sudditi di ognuna delle alte Parti contraenti, che mediante la linea confinante Austro-Sarda fosse separata dai rispettivi casali o fabbriche potranno essere portati esenti dal dazio di uscita e di entrata a questi casali o fabbriche.

Mediante questa stipulazione non vengono punto alterate le stipulazioni maggiormente favorevoli dei trattati sussistenti riguardo ai proprietarii misti.

sierpów, wszystkie te obcieszane i nieobcieszane, wszelako ani nie szlifowane, ani w płyty nie rżnięte; żużel, glaz, piasek, wapno niepalone i gips, margiel, glina i ogólnie wszelki rodzaj gliny prostej na cegły i garnki, fajki i naczynia;

i) cegły;

k) otręby, sarsa (skórki oliwne wyciśnione, zupełnie suche), makuchy i inne szczątki z owoców wyciśnionych i wygotowanych i z nasion olejnych;

l) wylugowany popiół roślinny z węgla kamiennego, nawóz (także guano), wywary, pomyje, młóto i wytłoczony, mieciny, skorupy czyli kawałki z stłuczonych towarów kamiennych i glinianych, opiłki złote i srebrne, szlam (gręzy);

m) chleb i mąka wilości o 10 kilogram.

kasztany	10	„
świeże mięso	4	„
ser, świeże masło	2	„
ziemniaki	100	„

2. Płody naturalne owej części posiadłości każdej z wysokich stron kontraktujących, która oddzieloną jest przez linię graniczną austryjacko-sardyńską, od dotyczących pomieszkań i budynków, wprowadzone być mogą do tychże pomieszkań i budynków bez opłaty cła, tak wchodowego, jak wychodowego.

Temż jednak postanowieniami wcale nie są naruszone korzystniejsze jeszcze postanowienia traktatów, co do „*proprietarie misti*“ istniejących.

Kalk und Gyps, Mergel, Lehm und überhaupt jede Gattung von gemeiner Erde für Ziegel und Töpfe, Pfeifen und Geschirre;

i) Ziegel;

k) Kleie, Sarfa (ausgepresste, völlig trockene Olivenchalen), Delfuchen und andere Rückstände von ausgepressten und ausgesottenen Früchten und öligen Samen;

l) ausgelaugte vegetabilische und Steinkohlen-Asche, Dünger (auch Guano), Schlempe, Spülicht, Träber und Trester, Kehricht, Scherben von Stein- und Thonwaaren, Gold- und Silberkräze, Schlamm;

m) Brod und Mehl in der Menge von..... 10 Kilogramme

Rastanien.....	10	"
frisches Fleisch.....	4	"
Käse, frische Butter.....	2	"
Erdäpfel.....	100	"

2. Die Natur-Erzeugnisse jenes Theiles der Besitzungen der Unterthanen jedes der hohen kontrahirenden Theile, welcher durch die österreichisch-sardinische Grenzlinie von den bezüglichen Wohnungen und Gebäuden getrennt ist, können frei vom Ein- und Ausfuhrzolle zu diesen Wohnungen und Gebäuden gebracht werden.

Mittelfst diesen Stipulationen werden durchaus nicht die noch günstigeren Stipulationen der, hinsichtlich der „propriarii misti“ bestehenden Verträge beirret.

Articolo 17.

Potranno essere nominati e stabiliti dei Consoli, Vice-Consoli ed Agenti per la protezione del commercio di ciascuna delle alte Parti contraenti in tutti i porti e piazze di commercio dell'altra dove già risiedono dei Consoli di altri Stati, o dove secondo le leggi, le convenienze e l'uso sia ammessa la residenza di Consoli ed altri Agenti Stranieri.

Questi funzionarii godranno nel paese della loro residenza degli stessi diritti, privilegi e poteri, dei quali godono quelli delle nazioni più favorite, ma non entreranno in attività e nel godimento dei diritti e privilegi loro spettanti, se non dopo avere ottenuto l'exequatur del Governo territoriale nelle forme a lui consuete.

Nel caso in cui i detti Consoli od Agenti volessero esercitare il commercio saranno soggetti alle stesse leggi ed usi, ai quali sono assoggettati gl'individui privati della loro nazione nel luogo dove risiedono.

Articolo 18.

I Consoli, Vice-Consoli ed Agenti in quanto fossero autorizzati dai loro Governi ad intervenire come giudici od arbitri delle questioni civili derivanti da contratti fatti tra i Capitani e gli equipaggi dei bastimenti della loro nazione, con potranno essere impediti nel esercizio di tali funzioni, e le autorità locali non potranno ingerirsene, salvo il caso, in cui la condotta del Capitano o dell'equipaggio esigesse secondo le

Artykuł 17.

Dla dobra handlu kazdej z wysokich stron kontraktujących mogą być zamianowani i ustanowieni konsulowie, wicekonsulowie i ajenci we wszystkich portach i miejscach handlowych strony drugiej, gdzie już konsulowie państw innych rezydują, i gdzie wedle zasad stosowności i zwyczaju, znajduje miejsce pobyt konsulów i innych agentów zagranicznych.

Ci funkcyjonarze doznawać będą w miejscach siedliska swego tych samych praw i przywilejów, równie też tej samej władzy, co i narody jak najwięcej uwzględnione, atoliż nie będą używać i wykonywać praw i przywilejów sobie przyznanych, dopóki nie uzyskają wprzód tak zwane „*Exequatur*“ ze strony rządu krajowego we formach tamże zwyczajnych.

W razie, gdyby rzeczeni ci konsulowie i ajenci handlem się zajmowali, poddani będą tym samym ustawom i zwyczajom, którym poddane są osoby prywatne narodu własnego w miejscu siedliska swego.

Artykuł 18.

Konsulowie, wicekonsulowie i ajenci, o ile takowi upoważnieni są ze strony rządów swych działać jako sędziowie lub rozjemcy w sporach cywilnych, pochodzących z traktatów między kapitanami i ludźmi okrętów narodu swego własnego, nie będą w wykonywaniu tych funkcyj przeszkodzeni, a władze miejscowe nie mają prawa wdawać się w to, wyjąwszy ten wypadek, iżby postępowanie kapitana lub ludzi przytem wyma-

Artikel 17.

Zum Schutze des Handels eines jeden der hohen kontrahirenden Theile können Konsuln, Vizekonsuln und Agenten in allen Höfen und Handelsplätzen des anderen Theiles ernannt und bestellt werden, wo Konsuln anderer Staaten schon residiren, und wo nach den Gesetzen der Zweckmäßigkeit und der Uebung der Aufenthalt von Konsuln und anderen auswärtigen Agenten zugelassen ist.

Diese Funktionäre werden im Orte ihres Sitzes dieselben Rechte und Privilegien und dieselbe Macht genießen, wie jene der meistbegünstigten Nationen, treten jedoch nicht in Wirksamkeit und in den Genuß der ihnen zukommenden Rechte und Privilegien, ohne früher das Exequatur der Landes-Regierung in den bei dieser üblichen Formen erhalten zu haben.

Im Falle, daß die besagten Konsuln oder Agenten Handel treiben wollten, werden sie denselben Gesetzen und Gebräuchen unterstehen, welchen die Privat-Individuen ihrer Nation am Orte ihres Sitzes unterzogen sind.

Artikel 18.

Die Konsuln, Vizekonsuln und Agenten, insoferne dieselben von ihren Regierungen ermächtigt sind, als Richter oder Schiedsrichter in den Zivilstreitigkeiten, welche aus Verträgen zwischen den Kapitänen und den Mannschaften der Schiffe ihrer Nation herühren, einzuschreiten, sollen nicht in der Ausübung dieser Funktionen verhindert werden, und die Lokalbehörden sollen sich nicht einmischen, den Fall ausgenommen, daß die Auf-

leggi e prescrizioni del paese ove trovansi, una siffatta ingerenza.

Questi funzionarj riceveranno ezian-
dio dalle Autorità locali tutta l'assistenza
che potrà legalmente essere ad essi ac-
cordata e che viene accordata ai fun-
zionari delle più favorite nazioni, per la
restituzione dei disertori dei bastimenti
da guerra o mercantili dei loro paesi
rispettivi.

Articolo 19.

Sua Maestà l'Imperatore d'Austria,
assecondando il desiderio di sua Maestà
il Re di Sardegna consente ad estende-
re le stipulazioni del presente trattato
al Principato di Monaco posto sotto il
protettorato di Sua Maestà Sarda, in
quanto vi siano applicabili e verso reci-
procità da parte di detto Principato.

Articolo 20.

Il presente trattato viene stipulato
per la durata di cinque anni dal gior-
no in cui saranno scambiate le ratifiche.

Ove non venga disdetto da alcuna
delle alte Parti contraenti un anno pri-
ma della cessazione, s'intenderà prolun-
gato per un quinquennio, e così di se-
guito si riterrà confermato nell'avvenire
ogni volta per cinque anni, ove un anno
prima dello spirare di ogni quinquennio
non venga disdetto da alcuno degli Stati
contraenti.

Articolo 21.

È riservata a S. A. R. l' Arciduca,
Duca di Modena ed a S. A. R. l' In-

gały takowego wdania się z mocy ustaw
i przepisów krajowych.

Ciz funkcyjnarjuszze powinni także
co się tycze wydania dezertorów okrę-
tów wojennych lub handlowych do kra-
jów dotyczących, doznawać wszelkiej
pomocy, jaka im tylko prawnie dana być
może, i funkcyjnarjuszom narodów naj-
więcej uwzględnionych dawaną bywa.

Artykuł 19.

Najjaśniejszy Cesarz Austrii, chcąc
zadosyć uczynić życzeniu Najjaśniejsze-
go Króla Sardynii, przystaje na rozcią-
gnięcie postanowień traktatu niniejszego
na księstwo Monaco, zostające pod pro-
tektorem Najjaśniejszego Króla Sar-
dynii, o ile postanowienia te tamże za-
stosowanie znajdują, z zastrzeżeniem oraz
wzajemności ze strony księstwa wspo-
mnionego.

Artykuł 20.

Niniejszy traktat na ciąg lat pięciu
jest zawarty, licząc od dnia zamiany ra-
tyfikacyi.

Jeżeli go w rok przed upływem je-
go żadna z wysokich stron kontraktu-
jących nie wypowie, uważany będzie ta-
kowy za przedłużony na dalsze lat pięć,
a i na przyszłość także uważany bę-
dzie każdego razu za potwierdzony na
dalsze lat pięć, jeżeli nie będzie o rok
przed upływem ciągu swego pięcioletnie-
go przez żadne z państw kontraktują-
cych wypowiedziany.

Artykuł 21.

Jego Król. Wysokości Arcyksięciu-
Księciu Modeny i Jego Król. Wysokości

führung des Kapitäns oder der Mannschaft nach den Gesetzen und Vorschriften des Landes, wo sich diese befinden, eine solche Einflußnahme erfordern würde.

Diese Funktionäre sollen auch hinsichtlich der Auslieferung der Deserteure, der Kriegs- oder Handelsschiffe ihrer bezüglichen Länder von den Lokalbehörden allen den Beistand erhalten, welcher gesetzlich ihnen geleistet werden kann, und welcher den Funktionären der meistbegünstigten Nationen geleistet wird.

Artikel 19.

Seine Majestät der Kaiser von Oesterreich, dem Wunsche Seiner Majestät des Königes von Sardinien entsprechend, stimmt bei, die Stipulationen des gegenwärtigen Vertrages auf das, unter das Protektorat Seiner Sardinischen Majestät gestellte Fürstenthum Monaco auszudehnen, insoferne dieselben dort anwendbar sind und gegen Reziprozität von Seite des genannten Fürstenthumes.

Artikel 20.

Der gegenwärtige Vertrag wird für die Dauer von fünf Jahren vom Tage des Austausches der Ratifikationen abgeschlossen.

Wenn er von keinem der hohen kontrahirenden Theile Ein Jahr vor seinem Ablaufe gekündigt wird, wird er für weitere fünf Jahre verlängert betrachtet, und so wird er in der Folge jedes Mal als auf fünf Jahre bestätigt angesehen werden, wenn er nicht Ein Jahr vor dem Ablaufe der fünf Jahre seiner Dauer, von einem der kontrahirenden Staaten gekündigt wird.

Artikel 21.

Seiner königlichen Hoheit dem Erzherzoge, Herzoge von Modena, und Seiner köni-

fante di Spagna, Duca di Parma la facoltà di accedere al presente trattato.

Articolo 22.

Il presente trattato sarà ratificato e le ratifiche verranno scambiate in Vienna nel termine di quattro settimane decorribili dal giorno d'oggi e più presto se sia possibile.

In fede del che i Plenipotenziarii delle alte Parti contraenti l' hanno sottoscritto e vi hanno apposto i loro sigilli.

Fatto in Vienna li 18. Ottobre 1851.

F. Schwarzenberg m. p. A. de Revel m. p.
A. Baumgartner m. p.

Articolo separato.

Non saranno reputati derogare al principio di reciprocità, che forma la base del presente trattato:

- a) i premii, che i rispettivi Governi accordano od accordassero ai loro nazionali in riguardo dei bastimenti mercantili di nuova costruzione eseguita nel paese, in quanto questi premii non consistessero in esenzioni o facilitazioni riguardo ai diritti di porto e riguardo i dazj per le merci condotte su quei bastimenti;
- b) le immunità accordate a diverse compagnie inglesi e russe dette „Yacht-Clubs“;
- c) le immunità accordate nell' Austria ai battelli a vapore del Lloyd Austriaco a cagione della speciale loro relazione coll' Imperiale Istituto delle

Infantowi Hiszpanii, Księciu Parmy, zostawia się do woli, przystąpić do traktatu niniejszego.

Artykuł 22.

Traktat niniejszy ma być ratyfikowany, a ratyfikacje jego wymienione będą w Wiedniu w ciągu czterech tygodni od dnia dzisiejszego licząc, albo o ile możliwości pierwszej jeszcze.

W dowód czego Pełnomocnicy wysokich Stron kontraktujących, takowy podpisali i pieczęcie swe wycisnęli.

Dan w Wiedniu 18. Października 1851.

F. Schwarzenberg m. p. A. de Revel m. p.
A. Baumgartner m. p.

Artykuł osobny.

Zasadzie wzajemności, stanowiącej podstawę traktatu niniejszego, nie czynią żadnego uszczerbku:

- a) nagrody, jakieby rządy dotyczące krajom Swym udzielały lub udzielać miały co się tycze okrętów w kraju nowozbudowanych, o ile nagrody takowe nie są uwolnieniami lub ulżeniami w opłacie należności portowych, lub ceł od towarów, które prowadzą;
- b) prerogatywy, jakie różnym stowarzyszeniom angielskim i rossyjskim, zwane: „Jacht-Clubs“ przyznane zostały;
- c) prerogatywy, jakie w Austrii statkom parowym Lloyda austr. przyznane zostały dla ich szczególnych stosunków do zakładu pocztowego

lichen Hoheit dem Infanten von Spanien, Herzoge von Parma, bleibt es vorbehalten, dem gegenwärtigen Vertrage beizutreten.

Artikel 22.

Der gegenwärtige Vertrag soll ratifizirt und die Ratifikationen sollen in Wien innerhalb vier Wochen vom heutigen Tage und wo möglich früher ausgetauscht werden.

Urkund dessen die Bevollmächtigten der hohen kontrahirenden Theile denselben unterschrieben und ihre Siegel beigedrückt haben.

Geschehen in Wien den 18. Oktober 1851.

F. Schwarzenberg m. p.

A. de Mevel m. p.

A. Baumgartner m. p.

Separat-Artikel.

Dem Prinzipie der Reziprozität, welches die Grundlage des gegenwärtigen Vertrages bildet, werden, als nicht Abbruch thueud, betrachtet:

- a) die Prämien, welche die bezüglichen Regierungen ihren Nationalen gewähren oder gewähren sollten in Betreff der im Lande neu erbauten Handelsschiffe, insofern diese Prämien nicht in Befreiungen oder Erleichterungen hinsichtlich der Hafengebühren und hinsichtlich der Zölle für die auf ihnen geführten Waaren bestehen;
- b) die Vorrechte, welche verschiedenen englischen und russischen Gesellschaften „Nacht-Klubs“ genannt, zugestanden worden sind;
- c) die Vorrechte, welche in Oesterreich den Dampfsbooten des österreichischen Lloyd wegen deren besonderen Beziehungen zu der kaiserlichen Postanstalt zugestanden

Poste, e reciprocamente le immunità eguali che il Governo Sardo potrebbe accordare alle compagnie incaricate del servizio postale;

d) i vantaggi e favori che venissero concessi ad altri Stati in conseguenza di una completa unione doganale;

e) i vantaggi e favori che venissero concessi nell'Impero d'Austria ad altri Stati della lega germanica riguardo ai peculiari rapporti di federazione esistenti coi medesimi;

f) le speciali immunità, che godono in Austria i sudditi ottomani in base degli antichi trattati non applicabili ad altre nazioni.

Il presente articolo separato avrà la stessa forza e valore che se fosse stato inserito verbalmente nel trattato di questo giorno. Esso sarà ratificato e le ratifiche ne saranno scambiate nel medesimo tempo.

F. Schwarzenberg m. p. **A. de Revel** m. p.
A. Baumgartner m. p.

cesarskiego, a wzajemnie podobne prerogatywy, jakieby rząd sardyński nadać miał towarzystwom, którym służbę pocztową poruczył;

d) korzyści i uwzględnienia, udzielone innym państwom w skutek wejścia w zupełny związek celny.

e) korzyści i uwzględnienia, udzielone w cesarstwie Austryjackiem innym państwom związku niemieckiego, z uwagi na istniejące szczególne stosunki związkowe;

f) swobody, jakich doznają w Austrii poddani tureccy na podstawie dawnych traktatów, do innych narodów żadnego zastosowania nie mających.

Niniejszy artykuł osobny tę samą moc i ważność mieć będzie, jak gdyby rzeczywiście w traktacie z dnia dzisiejszego był zamieszczonym. Tenże będzie ratyfikowanym, którego ratyfikacje jednocześnie będą wymienione.

F. Schwarzenberg m. p. **A. de Revel** m. p.
A. Baumgartner m. p.

Po przejrzeniu i rozważeniu wszystkich artykułów niniejszej konwencji, oświadczamy, iż wszystkie i każdy z osobna przyjmujemy i zatwierdzamy, przyrzekając oraz słowem Naszem cesarskiem, iż nakazemy, ażeby wszystko, cokolwiek w nich się znajduje, ściśle wykonywanem było, i że nigdy nie dozwolimy, ażeby od Naszych podwładnych w czemkolwiek im uchybiono.

worden sind, und gegenseitig die gleichen Vorrechte, welche die sardinische Regierung den, mit dem Postdienste betrauten Gesellschaften zugestehen könnte;

- d) die Vortheile und Begünstigungen, welche anderen Staaten zufolge einer vollständigen Zolleinigung gewährt würden;
- e) die Vortheile und Begünstigungen, welche im Kaiserreiche Oesterreich andern Staaten des deutschen Bundes in Anbetracht der besonderen mit denselben bestehenden Bundesbeziehungen gewährt würden;
- f) die besonderen Freiheiten, welche in Oesterreich die türkischen Unterthanen auf Grundlage der alten, auf andere Nationen nicht anwendbaren Verträge genießen.

Der gegenwärtige besondere Artikel wird dieselbe Kraft und Geltung haben, als wenn er wirklich in dem Vertrage des heutigen Tages aufgenommen worden wäre. Er soll ratifizirt und die Ratifikationen sollen zur selben Zeit ausgewechselt werden.

F. Schwarzenberg m. p.
A. Baumgartner m. p.

A. de Nevel m. p.

Nos visis et perpensis conventionis hujus articulis, illos omnes ratos gratosque habere hisce profiteamur ac declaramus, verbo Nostro Caesareo Regio spondentes, Nos ea omnia, que in illis continentur, fideliter executioni mandatu-
ros, nec ut illis ulla ratione a Nostris contraveniatur, permissuros esse.

W dowód czego niniejszy dokument ratyfikacyi własną ręką podpisaliśmy, i na nim pieczęć Naszą cesarsko-królewską wycisnąć rozkazaliśmy.

Dan w Naszem cesarskiem mieście Wiedniu dnia szesnastego Lutego, roku tysiąc ośmset pięćdziesiątego drugiego, Panowania Naszego w roku czwartym.

Franciszek Józef.

F. Schwarzenberg m. p.

Z rozkazu Jego Cesarsko - Królewskiej

Apostolskiej Mości:

Ig. Kawaler Liehmann a Palmrode.

Konsyliarz nadworny i ministeryjalny.

In quorum fidem praesentes ratihabitionis tabulas manu Nostra signavimus, sigilloque Nostro adpresso muniri jussimus.

Dabantur in Imperiali Urbe Nostra Viennae, die decima sexta mensis Februarii, anno millesimo octingentesimo quinquagesimo secundo, Regnorum Nostrorum quarto.

Franciscus Josephus

F. Schwarzenberg.

**Ad mandatum Sacrae Caes. ac Reg. Aposto-
licae Majestatis proprium:**

Ig. Eques Liehmann a Palmrode,

Consiliarius aulicus et ministerialis.

Annesso A.

all' Art. XIV, §. 5 del trattato di commercio e di navigazione fra l'Austria e la Sardegna in data di Vienna li 18. Ottobre 1851.

Załączenie A.

do artykułu XIV. §. 5 traktatu handlowego i żeglugowego między Austryją i Sardynią dd^o Wiedeń dnia 18. Października 1851 r.

Denominazione degli oggetti	Importo del dazio per l'importazione		Tara legale
	Misura dell'oggetto daziale	Importo del dazio f. C.	
1. Pesci, crustacei ed altre bestie aquatiche:			
a) freschi tanto vivi, che morti (macellati), castori, rane, conchiglie vive, lumache, ostriche, tartarughe, ed in generale tutti i crustacei	1 cent. sporco	1 30	
Annotazione. Allorchè debbono daziarsi pesci vivi d'acqua dolce non introdotti per la via del mare in recipienti con acqua, è da considerarsi la metà del peso sporco come il peso dei pesci da daziarsi. Qualora il pesarli fosse impossibile, deve rilevarsi la capacità del recipiente, e calcolarsi un Emero di Vienna eguale a 120 fusti sporco.			
b) Aringhe, cospettoni, saracche, baccalà, budella salate di pesce	1 cent. netto	1 30	13 in botti
c) pesci preparati, cioè disseccati, salati, affumicati e marinati non nominati a parte	"	4	{ 13 in botti 9 in ceste 4 in balle

Nazwa przedmiotów	Kwota cła w przywozie		Tara prawna
	Pomiar oclenia	Kwota cła zr kr	
1. Ryby, płazy skorupiate (małże) i inne zwierzęta wodne (pławy):			
a) Ryby, nie tylko żywe, ale i nieżywe (bite), tudzież bobry, zaby, muszle, ślimaki w zasklepieniu, ostrygi, żółwie i w ogólności wszelkie skorupiaki	1 centn. sporco	1 30	
Uwaga. Jeżeli ryby żywe, pochodzące z wód słodkich, nie morzem wprowadzone w naczyniach wodą napełnionych, ocleniu mają być poddane, uważać się będzie połowa wagi sporco jako waga ryb, ocleniu podlegających. Jeżeliby przeważenie nie dało się uskutecznić, należy objętość kubiczną naczyną oznaczyć, i przy tem jedno wiadro wiedeńskie na 120 funtów sporco liczyć.			
b) śledzie, cospettoni, saracche i sztokfisz, tudzież trzewia rybnie solone	1 centn. netto	1 30	13 w beczkach
c) ryby oddzielnie w taryfie nie wymienione, t. j. suszone, solone, wędzone, marynowane	"	4	{ 13 w beczkach 9 w kosz. 4 w belach

Beilage A.

zu dem Artikel XIV. §. 5 des Handels- und Schiffahrts-Vertrages zwischen Oesterreich und Sardinien, ddo. Wien 18. Oktober 1851.

Benennung der Gegenstände	Betrag des Zolles für die Einfuhr			Geschliche Tara
	Maßstab der Verzollung	Zollbetrag		
		fl.	kr.	
1. Fische, Schal- und sonstige Wasserthiere:				
a) Fische, sowohl lebend als todt (geschlachtet), dann Wiber, Frösche, Muscheln, ungelöste Schnecken, Austern, Schildkröten und im Allgemeinen alle Schalthiere . .	1 Zentner sporco	1	30	
<p>Anmerkung. Wenn lebende Süßwasser-Fische nicht auf dem Seewege, in Gefäßen mit Wasser eingeführt, zu verzollen sind, ist die Hälfte des Sporco-Gewichtes als das Gewicht der zu verzollenden Fische zu betrachten. Ist die Abwage unmöglich, so ist der Rauminhalt des Behältnisses zu erheben, und Ein Wiener Eimer gleich 120 Pfund sporco anzunehmen.</p>				
b) Haringe, Kospettoni, Saracche und Stodfisch, dann auch gefalzene Fischdärme .	1 Zentner netto	1	30	13 in Fässern
c) Fische, nicht besonders benannte, d. i. getrocknete, gefalzene, geräucherte, marinirte	detto	4	—	{ 13 in Fässern { 9 in Körben { 4 in Ballen

Denominazione degli oggetti	Importo del dazio per l'importazione			Nazwa przedmiotów	Kwota cła w przywozie				
	Misura del oggetto daziato	Importo del dazio			Tara legale	Pomiar ocenia	Kwota cła		Tara prawna
		f.	C.				zr	kr	
2. Frutta ordinarie:				2. Owoce ordynaryjne:					
a) fresche	1cent.	—	10	a) świeże	1centn.	—	10		
b) preparate, cioè: disseccate al fuoco od all'aria, tagliate in fette od in altro modo sminuzzate, marmellata cotta senza zucchero ed olive salate	sporco			b) przyrządzone, t. j. suszone na ogniu lub na słońcu, krajane, lub w inny sposób rozdrobnione, tudzież powidła bez cukru smażone i oliwki solone	sporco				
Annotatione. Le frutta confezionate in altra guisa saranno da trattarsi come cibi preparati o confezione.				Uwaga. Owoce winny sposób przyrządzone, uważane być mają w postępowaniu celnem albo jako potrawy zaprawne, albo jako konfekt.					
c) frutta secche, rivestite di colori, proibite nell'importazione	1cent. netto	2	30	c) suszone, pofarbowane w przywozie są zakazane	1centn. netto	2	30		
d) castagne, noci e noccioli	"	—	45	d) kasztany włoskie i laskowe	"	—	45		
e) frutta candite	"	20	—	e) owoce kandyzowane	"	20	—		
			{ 13 in botti o casse 9 in ceste 4 in balle				{ 13 w becz. lub skrzyn. 9 w koszach 4 w belach		
			{ 20 in botti o casse 13 in ceste 6 in balle				{ 20 w becz. lub skrzyn. 13 w koszach 6 w belach		
3. Bestiame da macello:				3. Bydło rzeźne:					
a) buoi e tori	1capo	4	—	a) Woły i byki	1 szt.	4	—		
b) vacche e manzi oltre due anni	"	2	—	b) krowy i jałowizna nad dwa lata	"	2	—		
c) vitelli sotto l'anno	"	—	25	c) cieleta aż do roku jednego	"	—	25		
d) pecore a capre, cioè: pecore, montoni, castrati, capri e becchi	"	—	15	d) owcei kozy, t. j. owce, barany, skopy, kozy i kozły	"	—	15		
e) agnelli e capretti	"	—	10	e) jagnięta i kozłeta	"	—	10		
f) majali	"	1	—	f) świnię	"	1	—		
g) porchetti da latte sotto 10 libbre	"	—	5	g) prosięta niżej 10 funtów	"	—	5		
4. Bestie da tiro:				4. Bydło eugowe:					
a) cavali e poledri	"	3	—	a) Konie i źrebięta	"	3	—		
b) muli ed asini	"	1	—	b) muły i osły	"	1	—		

Benennung der Gegenstände	Betrag des Zolles für die Einfuhr			Gefechliche Tara
	Maßstab der Verzollung	Zoll- betrag		
		fl.	fr.	
2. Gemeines Obst:				
a) Frisches	1 Zentner sporco	—	10	
b) Zubereitetes, d. i. am Feuer oder an der Luft gedörrtes, zerschnittenes oder auf andere Weise verkleinertes, dann ohne Zucker gekochte Obstnüsse und gesalzene Oliven	detto	—	45	
Anmerkung. Obst auf andere Weise zubereitet, ist als zubereitete Speise oder als Konfekt zu behandeln.				
c) Getrocknetes, mit Farbe bestrichenenes, in der Einfuhr verboten	1 Zentner netto	2	30	} 13 in Fässern oder Kisten 9 in Körben 4 in Ballen
d) Kastanien, welsche und Haselnüsse . .	detto	—	45	
e) Obst, kandirtes	detto	20	—	
3. Schlachtvieh.				
a) Ochsen und Stiere	1 Stück	4	—	
b) Kühe und Jungvieh über zwei Jahre .	detto	2	—	
c) Kälber bis zu einem Jahr	detto	—	25	
d) Schafe und Ziegen, d. i. Schafe, Widder, Hammeln, Ziegen und Böcke	detto	—	15	
e) Lämmer und Kihe	detto	—	10	
f) Schweine	detto	1	—	
g) Spanferkel unter 10 Pfund	detto	—	5	
4. Zugvieh:				
a) Pferde und Füllen	detto	3	—	
b) Maulthiere und Esel	detto	1	—	

Denominazione degli oggetti	Importo del dazio per l'importazione			Nazwa przedmiotów	Kwota cła w przywozie			
	Misura del oggetto dazinto	Importo del dazio			Pomiar oczenia	Kwota cła		Tara prawna
		f.	C.			zr.	kr.	
5. Legumi freschi e secchi:				5. Plody polne świeże i suszone:				
a) Civaja, legumi freschi cioè: carciofi, citrioli, cavoli, verze, ravani, rape, spinacci, asparagi, radici (comestibili) e funghi (ad eccezione dei tartuffi) .	1cent. sporco	—	3	a) Jarzyna, t. j. karczochy, jarmuż i kapusta, rzodkiew, rzepy, szpinak, szparagi, korzenie jadalne i grzyby (wyjawszy trufle) świeże	1cent. sporco	—	3	
b) fave, piselli, lenti, vecchia, ceci	"	—	15	b) bób, groch, soczewica, wyka, ciecierzycza (groch włoski)	"	—	15	
c) pomi di terra	"	—	3	c) ziemniaki	"	—	3	
6. Legname da costruzione:				6. Drzewo wyrobowe:				
a) legname da costruzione comune	100 piedi cub.	—	45	a) ordynaryjne	100 st. ku.	—	45	
b) legname da costruzione nobile	1cent. sporco	—	5	b) ślachtetne	1cent. sporco	—	5	
7. Saponi e profumerie:				7. Mydło i perfumy:				
a) Sapone comune cioè non profumato	1cent. netto	2	30	a) Mydło ordynaryjne, t. j. nieperfumowane	1cent. netto	2	30	
b) Sapone profumato	"	15	—	b) mydło perfumowane	"	15	—	
<p>Annotazione. Saponi in recipienti non maggiori di 1/2 mass di Vienna od in pezzi di non più di 1/2 libbra, oppure in tali recipienti che secondo la loro qualità sarebbero tassati oltre 15 fiorini per centinajo saranno trattati, quali merci di profumeria.</p>				<p>Uwaga. Mydła w naczyniach nie zawierających nad 1/2 miary, lub w kawałkach nie nad 1/2 funta, lub też w naczyniach, dla własności ich nałożonych cłem wyższem nad złr. 15 od centnara, uważane będą za towary perfumowe.</p>				
c) Merci di profumeria (comprese le aque odorifere)	1cent. netto	50	—	c) Towary perfumowe (łącznie wód pachnących)	1cent. netto	50	—	
			<p>16 in casse</p> <p>6 in balle</p>				<p>16 w skrzyniach</p> <p>6 w belach</p>	
			<p>20 in botti o casse</p> <p>13 in ceste</p> <p>6 in balle</p>				<p>20 w becz. lub skrzyniach</p> <p>13 w kosz.</p> <p>6 w belach</p>	

Benennung der Gegenstände	Betrag des Zolles für die Einfuhr			Gesetzliche Tara
	Maßstab der Verzollung	Zoll- betrag		
		fl.	fr.	
5. Feldfrüchte, frische und trockene:				
a) Gemüse, d. i. Artischocken, Kohl und Kraut, Rettiche, Rüben, Spinat, Spargel, eßbare Wurzeln und Schwämme (mit Ausnahme der Trüffel), frische	1 Zentner sporco	—	3	
b) Bohnen, Erbsen, Linsen, Wickeln, Bibern	detto	—	15	
c) Erdäpfel	detto	—	3	
6. Werkholz:				
a) Gemeines	100 Kubikfuß	—	45	
b) Edles	1 Zentner sporco	—	5	
7. Seifen und Parfümerien:				
a) Gemeine Seife, d. i. nicht parfümirt	1 Zentner netto	2	30	} 16 in Kisten 6 in Ballen
b) Parfümirte Seife	detto	15	—	
<p>Anmerkung. Seifen in Behältnissen, die nicht mehr als $\frac{1}{2}$ Maß enthalten, oder in Stücken von nicht mehr als $\frac{1}{2}$ Pfund, oder in Behältnissen, welche ihrer Beschaffenheit nach höher als 15 fl. der Zentner belegt sind, werden als Parfümeriewaaren behandelt.</p>				
c) Parfümeriewaaren (mit Einschluß der wohlriechenden Wässer)	detto	50	—	} 20 in Fässern oder Kisten 13 in Körben 6 in Ballen

Denominazione degli oggetti	Importo del dazio per l'importazione			Nazwa przedmiotów	Kwota cła w przywozie			
	Misura del oggetto daziato	Importo del dazio	Tara legale		Pomiar oclenia	Kwota cła		Tara prawna
						f.	C.	
<p>Annotazione I. Nelle merci di profumeria, viene compresa anche ogni qualità di aceto, grasso, olio, e sapone profumato, allorchè queste materie sieno contenute in recipienti di non più di $\frac{1}{2}$ mass (od il sapone sia in pezzi non maggiori del peso di $\frac{1}{2}$ libbra) o quando i recipienti secondo la loro qualità verrebbero tassati con più di 15 fl. al centinajo.</p> <p>Annotazione II. Le merci di profumeria contenute in recipienti di metalli nobili o „bijouteries“ saranno trattate come chincaglierie fine.</p>				<p>Uwaga I. Do towarów perfumowych liczą się także wszelkie gatunki perfumowych octów, tłustości, olejów i mydeł, znajdujących się w naczyniach, nie zawierających nad $\frac{1}{2}$ miary (albo jeżeli mydła w kawałkach się znajdują, nie więcej jak $\frac{1}{2}$ funta wazących), albo jeżeli naczynia z samej własności swej nałożone są cłem wyższem nad 15 złr.</p> <p>Uwaga II. Towary perfumowe w naczyniach z metalów szlachetnych lub z bizuterij, uważane będą za towary złożone gatunku przedniego.</p>				
<p>8. Terre di magnesia e manganese:</p> <p>a) Terra di magnesia . . . . .</p> <p>b) Terra di manganese . . . . .</p>	1cent. netto	5	<p>16 in botti o casse</p> <p>9 in ceste</p> <p>6 in balle</p>	<p>8. Manganezyja i braunsztyn:</p> <p>a) Manganezyja . . . . .</p> <p>b) Braunsztyn . . . . .</p>	1cent. netto	5	<p>16 w becz. lub skrzyn.</p> <p>9 w kosz.</p> <p>6 w belach</p>	
<p>9. Pelli crude (cioè verdi o secche, anche salate ma non lavorate più oltre):</p> <p>a) Pelli crude comuni: cioè pelli bovine (di bisonte, buffalo, bue, manzo, toro, vacca, vitello), pelli cavalline (di cavallo, puledro, mulo) pelli d'asino, camelo, tasso, cane, ma-</p>	1cent. spor- co	5			<p>9. Skóry surowe (t.j. świeże, mokre lub suszone, także też solone, lecz dalej niewyprawione):</p> <p>a) Skóry pospolite surowe t. j. bydłęce (zubrowe, bawole, wołowe, jałowicze, bycze, krowie i cielęce), końskie (t. j. właściwie końskie, źrebięce, mułowe), osłe, wielbłądo-</p>	1cent. spor- co		5

Benennung der Gegenstände	Betrag des Zolles für die Einfuhr			
	Maßstab der Verzollung	Zoll- betrag		Gefezliche Tara
		fl.	kr.	
<p>Anmerkung 1. Zu den Parfümerie- waaren werden auch alle Gattungen par- fümirte Essige, Fette, Oele und Seifen gerechnet, wenn sie in Behältnissen vor- kommen, die nicht mehr als $\frac{1}{2}$ Maß ent- halten (oder die Seifen in Stücken, die nicht mehr als $\frac{1}{2}$ Pfund wiegen), oder die Behältnisse nach ihrer Beschaffenheit höher als 15 fl. der Zentner belegt sind.</p>				
<p>Anmerkung 2. Parfümeriewaaren in Behältnissen von edlen Metallen oder Bi- jouterien werden als feine zusammenge- setzte Waaren behandelt.</p>				
8. Bittererde und Braunstein:				
a) Bittererde	1 Zentner netto	5	—	{ 16 in Fässern oder Kisten 9 in Körben 6 in Ballen
b) Braunstein	1 Zentner sporco	—	5	
9. Rohe Häute (d. i. grüne oder trockene, auch gesalzene, jedoch nicht weiter bear- beitete):				
a) Gemeine rohe Häute, d. i. Rinds- (Bi- son-, Büffel-, Ochsen-, Terzen-, Stier-, Kuh- und Kalbs-), Pferd- (Pferd-, Füllen-, Maulthiere-), Esels-, Kamehl-, Dachs-, Hunds-, Schwein-, Gamsen-, Hirsch-, Reh-, Elend- und Reanthier-, Flußpferd- und Rhinozeros- Häute, dann gemeine Schaf-				

Denominazione degli oggetti	Importo del dazio per l'importazione			Nazwa przedmiotów	Kwota cła w przywozie		
	Misura del oggetto daziato	Importo del dazio			Pomiar ocenia	Kwota cła	
		f.	C.		zr.	kr.	
jale, camoscio, cervo, capriolo, alce, renne, ippopotamo e rinoceronte, pelli di pecore comuni (di pecora, castrato, pecora morta ed agnello) pelli di capra comuni (di capra, becco, capretto) pelli di lepre e pelli di pesce	1 cent. sporco	25	12 in botti o casse	we, borsucze, psie, z świni, kóz dzikich, jeleni, sarn, łosiów i renów, koni rzecznych i nosorożców, tudzież z owcy pospolitej (z baranów, owcy zdechłej (wyporków) i z jagniat) z kóz pospolitych, (z kóz, kozłów i kozłat), skórki zajęcze i rybne	1 cent. sporco	5	13 w becz. lub skrzyń.
b) Pelli crude non nominate a parte	"	30	9 in ceste 6 in balle	b) Skóry surowe, osobne niewymienione	"	30	9 w kosz. 6 w belach
10. Vetro in lastre, ordinario verde o bianco	1 cent. netto	5	23 in botti o casse 13 in ceste e corbe	10. Szkło w płytach surowych, pospolite, zielone lub białe	1 cent. netto	5	23 w becz. lub skrzyń. 13 w kosz. i naczygniach wiązanych
11. Libri, carte (scientifiche) musicali	"	3	13 in botti o casse 6 in ceste 4 in balle	11. Książki, karty (scjentyficzne) nót muzyczne	"	3	13 w becz. i skrzyń. 6 w kosz. 4 w belach
<p>Annotazione I. I libri con figure saranno trattati come libri se le figure sono legate, cucite, inquadernate, ed appartengono al libro medesimo. In caso contrario le figure verranno daziate separatamente ed allorché la separazione non si possa effettuare, l'intera opera sarà daziata come figure sulla carta.</p> <p>Annotazione II. Il libri legati la di cui legatura è munita di fermaggi od altri ornamenti di metallo o di bijouterie saranno trattati come lavori di carta non nominati a parte.</p>				<p>Uwaga I. Książki z obrazami uważane będą w postępowaniu celnem wtedy tylko jako książki, jeżeli obrazy razem z książką są oprawione, zeszyte, lub w nią włożone, a oraz do książki należące; w przeciwnym razie poddać należy oczeniu obrazy albo oddzielnie, albo też jeżeli oddzielnie nastąpić nie może, całe dzieło jako obrazy na papierze.</p> <p>Uwaga II. Książki oprawione, których oprawy opatrzone są zamczkami lub klamerkami (fermoarami), albo też innymi ozdobami roboty metalowej lub jubilerskiej, uważane będą za roboty papierowe, oddzielnie nie wymienione.</p>			

Benennung der Gegenstände	Betrag des Zolles für die Einfuhr			
	Maßstab der Verzollung	Zoll- betrag		Gefezliche Lara
		fl.	fr.	
(Schöpfen-, Sterbling- und Lammshäute), gemeine Ziegen- (Ziegen-, Boock- und Kisohenhäute), Hasen- und Fischehäute .	1 Zentner sporeo	—	25	} 13 in Fässern oder Kisten 9 in Körben 6 in Ballen
b) Rohe Häute, nicht besonders benannte .	1 Zentner netto	2	30	
10. Glas in rohen Platten, gemeines, grü- nes oder weißes	detto	5	—	} 23 in Fässern und Kisten 3 in Körben und Gebunden 13 in Fässern und Kisten 6 in Körben 4 in Ballen
11. Bücher, Karten (wissenschaftliche), Mu- sikalien	detto	3	—	
<p>Anmerkung 1. Bücher mit Bildern werden dann als Bücher behandelt, wenn die Bilder dem Buche beigegeben, beigeheftet, eingelegt sind und zu dem Buche gehören, im entgegengesetzten Falle sind entweder die Bilder gesondert, und, wofern die Sonderung nicht zulässig ist, das ganze Werk als Bilder auf Papier zu verzollen.</p>				
<p>Anmerkung 2. Gebundene Bücher, deren Einbände mit Schliessen oder anderen Verzierungen von Metall- oder Bijouterie-Arbeiten versehen sind, werden als Papier-Arbeiten, nicht besonders benannte, behandelt.</p>				

Rozporządzenie Ministerstw finansów i handlu z dnia 12. Marca 1852,

(Dziennik praw państwa, część XX., nr. 71, wydana dnia 27. Marca 1852),

mocą którego podaje się do wiadomości niektóre nowo rozporządzone uwolnienia i uwzględnienia celne w obrocie z Sardynią.

W skutek traktatu handlu i żeglugi, zawartego z Sardynią na dniu 18. Października 1851 r., a ratyfikowanego przez Jego C. K. Mość Najjaśniejszego Pana w d. 22. Lutego 1852 roku, zaprowadzają się w obrocie z Sardynią, oprócz wyrażonych w austr. taryfie celnej, następujące jeszcze uwolnienia i uwzględnienia w przedmiocie cła:

1) Cło wchodowe od win prostych, przychodzących z Pijemontu, znizonom zostaje przy wchodzie przez którybądź z urzędów celnych, ustanowionych na granicy austrijackiej, przytykającej do państw Sardyńskich, za cetnar celny sporczo z 2-eh złotych reńskich na 1 złoty reński 10 kr.

2) Od opłaty cła austriackiego tak wchodowego jako téż wychodowego, uwolnione będą w obrocie handlowym przez granicę austriacko-sardyńską:

Węgle drzewne, grube kamienie do ostrzenia kos i sierpów, tudzież: mąka do 20 funtów celnych, kasztany do 20 funtów celnych, świeże mięso do 8 funtów celnych, sér i świeże masło do 4 funtów celnych, ziemniaki do 200 funtów celnych.

Uwzględnienia szczególne, jakich doznają na mocy istniejących traktatów *proprietarii misti*, pozostaną w swej mocy.

Przytem czyni się uwagę, iż postanowienie sub 1) zamieszczone tycze się tak win z Pijemontu wprowadzonych, jakoteż win, które z Parmy lub Modeny w przywozie, na granice właściwe królestwa Lombardzko-Weneckiego przyprowadzone zostaną, aż do połączenia celnego z temiż obudwoma państwami.

Baumgartner m. p.

Verordnung der Ministerien der Finanzen und des Handels vom 12. März 1852,

(im Reichs-Gesetzblatte, XX. Stück, Nr. 71, ausgegeben am 27. März 1852),

**womit einige neu angeordnete Zollbefreiungen und Zollbegünstigungen im Verkehre
mit Sardinien kundgemacht werden.**

In Gemäßheit des am 18. Oktober 1851 mit Sardinien abgeschlossenen und am 22. Februar 1852 Allerhöchst ratifizirten Handels- und Schiffahrtsvertrages haben in dem Verkehre mit dem Königreiche Sardinien, außer den durch den österreichischen Zolltarif festgesetzten Zollbefreiungen und Zollbegünstigungen, noch folgende einzutreten:

1. Der Einfuhrzoll für gemeinen Wein von Piemont bei der Einfuhr über eines der Zollämter an der, an die sardinischen Staaten anstossenden österreichischen Grenze wird für den Zollzentner sporeo von 2 fl. auf 1 fl. 10 kr. herabgesetzt.

2. Von dem österreichischen Ein- und Ausfuhrzolle sind im Verkehre über die österreichisch-sardinische Grenze fernerß befreit:

Holzkohle, grobe Wegsteine für Sensen und Sichel, fernerß: Mehl bis 20 Zollpfund, Kastanien bis 20 Zollpfund, frisches Fleisch bis 8 Zollpfund, Käse und frische Butter bis 4 Zollpfund, Erdäpfel bis 200 Zollpfund.

Die hinsichtlich der Proprietarii misti durch die bestehenden Verträge bestimmten besonderen Begünstigungen bleiben aufrecht.

Es wird hiebei zur Nachachtung bemerkt, daß die sub 1 angeführte Bestimmung hinsichtlich der aus Piemont eingeführten, sowie auch auf die aus Parma und Modena in der Einfuhr an den betreffenden Grenzen des lombardisch-venezianischen Königreiches vorkommenden Weine, bis zum Eintreten der bevorstehenden Zolleinigung mit diesen beiden Staaten Anwendung findet.

Baumgartner m. p.

